

وضعیت تعاونی‌های کانادا در سال ۱۹۹۳

مترجم حسین امیری

ناشر: دبیرخانه تعاونی‌ها دولت کانادا اوتاوا، انتاریو

سال انتشار ۱۹۹۵

شماره:

در این گزارش اطلاعات تعاونی‌های کشور کانادا در سال ۱۹۹۳ بر اساس آمار ۵۱۵۰ تعاونی غیر اعتباری تهیه گردیده است. تعاونی‌های مذکور دارای تقریباً ۴/۱ میلیون عضو، ۲۰/۷ میلیارد دلار درآمد و ۱۲/۳ میلیارد دلار دارایی میباشند. از این تعداد، فعالیت ۸۲۴ تعاونی زمینه کشاورزی داشته و نماینده ۵۹۹۰۰۰ تولید کننده با ۱۲/۹ میلیارد دلار درآمد می‌باشند. در این سال برای اولین بار آمار و اطلاعات ما شامل تعاونی‌های عمده فروشی نیز می‌گردد.

پیوست ۱: حجم معاملات سال ۱۹۹۳ تعاونی‌های بازاریابی گزارش شده کانادا به تفکیک ایالت‌ها

ارقام به میلیون دلار

نوع	بریتیش کلمبیا	آلبرتا	سaskatchewan	مانیتوبا	انوارا	کبک	نیو برانزویک	نیو اسکاتلند	پرنس ادوارد	کبک	مجموع	(۱) درصد
غلات	-	-	۴۲۴/۶	۹۸۶/۷	۲۹۷/۲	۱۰/۲	۷/۰	-	-	-	۸۲۳/۱	۲۵۸۸/۸
دانه‌های روغنی	-	-	۱۲۳/۱	۲۰۳/۰	۱۴۳/۰	۱۴/۵	-	-	-	-	۴۸۳/۷	۱۴۶/۲
میوه	-	۱۱۶/۵	۰/۰	-	-	۱۴/۸	۳/۸	۱/۵	۴/۳	۰/۱	-	۱۳۲/۷
تره بار	-	۱۰۱/۷	۸/۴	۰/۰	-	۱۴/۲	۹/۲	-	۰/۲	۳/۰	-	۳۰۵۲/۸
لبنیات	-	۶۱/۴	-	۲۱۴/۳	۰/۰	۲۰۰/۶	۱۳۹۷/۹	۳۱/۰	۲۷۵/۰	۴۹/۲	-	۵۰۹/۲
طیور	-	-	۳۵۰/۲	۱/۶	۳/۸	-	۱۸۵/۹	-	۳۴/۷	-	-	۲۶/۴
تنم طیور	-	-	۱۰/۰	۱/۶	-	-	۰/۴	-	۶/۸	-	۷/۶	۳۶۶/۰
دام‌گاو و گوسفند	-	۷۰/۶	۱۰/۵	۳۹۹/۸	۱۷۲/۲	۸/۸	۱/۵	۱/۷	۰/۶	-	-	۲۵/۸
دام: خوک	-	-	۲/۱	-	-	۱۶/۴	۱/۲	۰/۲	۵/۷	-	-	-
ماهی	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
محصولات جنگلی	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
عمل ویژه درختان	-	-	۵/۹	-	۸/۹	-	۱۹/۱	-	۰/۵	-	۰/۳	۳۴/۳
سایر محصولات	-	۳۴/۷	۷/۸	۱/۹	-	۱۷/۱	۰/۲	۰/۰	۰/۸	-	۱/۴	۶۳/۲
جمع	-	۳۸۴/۸	۸۸۲/۷	۱۸۰۸/۰	۶۵۸/۱	۲۹۱/۵	۱۶۶۱/۳	۳۲/۶	۳۲۸/۱	۵۲/۴	۷/۶	۱۶۶۹/۲
معرف‌کننده و تدارکات	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
معرف‌کننده	-	-	-	۱۰/۱	۰/۶	۱/۱	۲۳/۵	۲۱/۴	۰/۰	-	-	۰/۴
کشاورزی	-	۱۲/۵	۱۶۵/۳	۱۸۰/۵	۸۷/۴	۳۳/۹	۳۸/۸	۲/۶	۲۱/۸	۰/۱	-	۱/۲
سایر تدارکات (۲)	-	-	-	۱۸/۵	-	۹/۸	۶۷/۴	۳/۴	۳/۲	-	-	۱۰۰/۳
جمع	-	۱۲/۹	۱۶۵/۳	۲۰۹/۱	۸۷/۹	۴۵/۲	۱۲۹/۶	۲۲/۴	۲۵/۱	۰/۱	-	۱/۶
معرف‌کننده	-	۳۹۷/۸	۱۰۴۸/۱	۲۰۱۷/۱	۷۴۶/۱	۳۴۱/۸	۱۷۵۶/۰	۶۷/۰	۳۵۳/۲	۵۲/۵	۷/۶	۱۶۵۰/۸
کشاورزی	-	۷/۸	۱۱۰/۱	۱۲۶/۷	۶۲/۷	۶/۳	۸/۰	۰/۴	۱/۳	۰/۱	-	۰/۰
سایر تدارکات (۲)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
جمع	-	۷/۸	۱۱۰/۱	۱۲۶/۷	۶۲/۷	۶/۳	۸/۰	۰/۴	۱/۳	۰/۱	-	۰/۰
معرف‌کننده	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سایر تدارکات	-	۱/۷	۲/۵	۲۱/۱	۱۲/۴	۰/۸	۲/۸	۰/۲	۱/۰	۰/۴	۰/۰	۲/۱
جمع کل	-	۴۰۷/۳	۱۱۶۰/۸	۲۱۶۴/۹	۸۲۱/۱	۳۴۹/۰	۱۷۶۶/۷	۶۷/۶	۳۵۵/۵	۵۲/۰	۷/۶	۱۶۵۲/۸

۱- تعاونی‌هایی که بصورت مرکزی به ثبت رسیده‌اند.

۲- شامل ماشین‌آلات، وسایل نقلیه، لوازم و تجهیزات ساختمان و سایر.

تعاونی‌های تولیدکننده (۱)

تعاونی‌ها در بخش کشاورزی اقتصاد کانادا به‌خصوص در عمل آوری و بازاریابی غلات، لبنیات، طیور، عسل، شیره درختان، (۲) میوه و تره بار و دام نقشی عمده بعهده دارند.

تعاونی‌های عمل آوری و بازاریابی محصولات کشاورزی اکثراً سازمانهای مدرن بوده و میتوانند در همه ایالت‌ها و سرزمین‌ها (۳) تاسیس گردند.

این تعاونی‌ها، در مجموع، نماینده قدرت اقتصادی عمده با حجم معاملات بیش از ۸/۸ میلیارد دلار و ۲/۱ میلیارد دلار دارایی که ۱/۲ میلیارد دلار (یا ۳۹ درصد) آن از محل سرمایه‌های اعضا تامین شده است، می‌باشند، این تعاونی‌ها همچنین در سال ۱۹۹۳ مبلغ ۵۱۱ میلیون دلار حقوق و دستمزد به بیش از ۱۸۰۰۰ کارمند و کارگر تمام وقت پرداخت نموده‌اند (پیوست ۱) (۴)

تعاونی‌ها بیش از ۲۵ درصد از بازار را در انواع اقلام زیر در اختیار دارند: غلات و

دانه‌های روغنی، لبنیات، طیور، و عسل و شیره درختان (پیوست ۲)

در کشور کانادا از نظر تدارک

نهاده‌های کشاورزی و مایحتاج اعضا، تعاونی‌ها در فروش کود، مواد شیمیایی، خوراک دام، ماشین‌آلات و همچنین تامین

درصد	۱۹۸۳	۱۹۸۸	۱۹۹۱	۱۹۹۲	۱۹۹۳
علائق و دانه‌های روغنی، حبوبات	۷۶	۷۳	۷۴	۷۱	۵۵
علائق و دانه‌های روغنی، حبوبات	۲۱	۱۷	۱۲	۱۹	۱۴
میوه	۱۷	۱۶	۱۵	۱۵	۱۸
تره بار	۹	۱۲	۱۲	۱۲	۱۱
لبنیات	۵۱	۵۷	۵۹	۶۰	۶۳
طیور	۳۵	۳۲	۳۹	۴۸	۴۷
تخم طیور	۳	۴	۵	۴	۴
دام، گاو و گوسفند	۱۷	۲۰	۲۳	۲۱	۲۱
دام، سگک	۱۲	۱۵	۱۸	۲۵	۲۲
ماهی	۱۲	۹	۹	۸	۷
عسل و شیر و درختان	۲۵	۲۶	۲۳	۲۳	۲۹

شرکت	بین ۵۰۰ تنونه ۱۹۹۳	درآمد فروش با عملیات به هزار دلار
هیات عامل گندم کانادا	۲۵	۴۴۳۸۱۰۷
کار جیل	۲۲	۲۱۰۳۰۰۰
اتحادیه گندم ساسکاچوان (۱)	۷۶	۱۶۲۲۴۴۲
اتحادیه تعاونی کیبک (۱،۴)	۸۰	۱۵۳۷۶۰۹
تولیدکنندگان متحد غلات	۱۱۲	۱۰۴۳۰۰۱
تعاونی کشت و دخیزه سازی آگروپور	۱۱۳	۱۰۴۳۰۰۰
اتحادیه گندم آلبرتا (۱)	۱۳۵	۸۶۸۳۰
اتحادیه غلات آلسکین با مسئولیت محدود (۲)	۱۴۱	۸۳۳۱۱۰
اتحادیه انبارهای غله مانتیویا	۱۹۷	۵۴۵۱۱۰
اتحادیه تعاونی های آتلانتیک	۲۳۷	۴۵۲۱۴۱

- ۱- درآمد فروش شامل خرید به حساب و تحویل هیات عامل گندم کانادا.
  - ۲- تماماً در تملک تعاونی هاست.
  - ۳- در سال ۱۹۹۳، تولیدکنندگان متحد غلات به تعاونی بودن خود خاتمه داد.
- در صورت های گذشته مربوط به ۵۰۰ لیست مالی مربوط به ۱۰ بنگاه اقتصادی برتر در کانادا،
تعاونی های متحد با مسئولیت محدود از جمله به تهیه نهاده های کشاورزی برای کشاورزان سراسر کانادای غربی به طور متمرکز ادامه داد.
مأخذ: ۵۰۰ پست مالی / تابستان ۱۹۹۲

- درصدها از محصولات کشاورزی که از طریق تعاونی ها به بازار عرضه شده، تخمین زده شده است.
- روشهای متعددی از جمله وزن ها، قیمت های تولیدکننده و عمده فروشی، بارگیری و تخلیه، هزینه های مراحل عملیات، برای تعیین قیمت کالاها به کار رفته است.
- این عوامل برای محاسبه نرخ مبالغ دریافتی توسط کشاورزان یکبار رفته است.
- برای تخمین سهم تعاونی ها از نرخ های دریافتی نقدی مراکز تولیدات کشاورزی استفاده شده است.
- یا خصوصی شدن بنگاه کشاورزی کشتکاران متحد غلات، سهم این بنگاه در بازار در سال ۱۹۹۳، ۱۶ درصد کاهش یافته است.
- تعاونی ها به ترتیب در غلات و دانه های روغنی، طیور و لبنیات قدرت بیشتری دارند.

بذر و سایر مایحتاج کشاورزی از جمله مصالح ساختمانی و فرآورده های نفتی برای اعضاء کشاورزان نقشی عمده بعهده دارند. حجم معاملات آن ها در سال ۱۹۹۳ در مجموع مبلغ ۳/۷ میلیارد دلار بوده است. اطلاعات موجود بر اساس پانصد مکاتبه نشان می دهد بین ده واحد از بزرگترین موسسات اقتصادی، شش بنگاه اقتصادی تعاونی وجود دارد که درآمد این شش تعاونی معادل مبلغ ۶/۳ میلیارد دلار می باشد. (پیوست ۳)

پیوست ۴: حجم معاملات سال ۱۹۹۳، تعاونی های ماهیگیری، گزارش شده کانادا به تفکیک ایالت ها

ارقام به میلیون دلار

ایالت	مورتلند	بریتانیا	کولومبیا	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند	اسکاتلند
۱۹۹۱/۶	۸/۴	۱۶/۶	۲۹/۹	۴۱/۵	۳۴/۴	۰/۰	۴/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴
۱۹۹۲/۴	-	-	-	۴/۷	۲/۴	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
۱۹۸۸/۸	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۴
۱۹۸۹/۰	۸/۸	۱۸/۲	۳۳/۷	۴۹/۳	۳۳/۷	۰/۰	۴/۸	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷
۱۹۹۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷	۰/۷
۱۹۹۱/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۵
۱۹۹۲/۷	۱۰/۱	۱۸/۳	۳۴/۲	۴۹/۷	۳۴/۲	۰/۰	۴/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸

تعاونی های ماهیگیری در منطقه آتلانتیک برای عمل آوری غیرسنتی فرآورده های ماهی در تداوم، تجدید و بسط عملیات با استفاده از روشهای نو به تلاش و مبارزه خود ادامه می دهند.

ماهیگیران و تعاونی های صیادی دیگر، از فضاهای بلااستفاده در کارخانجات بعنوان مراکزی برای اجرای برنامه های کارآموزی دولتی برای کارگران کارخانجات که ماشین آلات آنها تغییر

پیوست ۷: تراز نامه سالهای ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۳ تعاونی های تولید، گزارش شده کانادا
ارقام به میلیون دلار

	۱۹۹۱	%	۱۹۹۲	%	۱۹۹۳	%
دارائی	میلیون دلار					
وجوه نقد	۲۰/۰	۷/۹	۲۴/۶	۹/۸	۲۹/۳	۱۰/۵
دریافتنی ها	۱۳۷/۰	۵۴/۴	۱۳۱/۱	۵۲/۲	۱۴۹/۱	۵۲/۳
موجودی کالا	۲۴/۹	۹/۹	۱۸/۹	۷/۵	۲۰/۴	۷/۳
سایر دارائی های جاری	۴/۶	۱/۸	۶/۶	۲/۶	۸/۱	۲/۹
جمع دارائی جاری	۱۸۶/۷	۷۴/۰	۱۸۱/۲	۷۲/۲	۲۰۳/۹	۷۳/۰
سرمایه گذاریها	۱۹/۰	۷/۵	۱۵/۶	۶/۲	۱۸/۵	۶/۶
اموال، ماشین آلات و تجهیزات	۴۳/۰	۱۷/۱	۴۹/۶	۱۹/۸	۵۳/۸	۱۹/۳
سایر دارائی های ثابت	۳/۴	۱/۴	۴/۵	۱/۸	۳/۱	۱/۱
جمع دارائی بدهی ها	۲۵۲/۱	۱۰۰/۰	۲۵۰/۹	۱۰۰/۰	۲۷۹/۲	۱۰۰/۰
تعهدات کوتاه مدت	۱۲۸/۱	۵۰/۸	۱۲۶/۹	۵۰/۶	۱۴۰/۷	۵۰/۴
حسابهای پرداختنی	۲۳/۹	۹/۵	۲۳/۲	۹/۲	۲۷/۵	۹/۹
سایر بدهی های جاری	۱۶/۶	۶/۶	۱۵/۸	۶/۳	۱۶/۳	۵/۸
تعهدات بلندمدت	۱۶۸/۶	۶۶/۹	۱۶۵/۹	۶۶/۱	۱۸۴/۵	۶۶/۱
اعتبارات پرداختنی معوق	۴/۷	۱/۹	۳/۹	۱/۵	۳/۷	۱/۳
جمع بدهی	۱۸۹/۵	۷۵/۲	۱۹۱/۷	۷۶/۴	۲۱۲/۳	۷۶/۰
حقوق مالی اعضاء	۱/۸	۰/۷	۲/۱	۰/۸	۲/۲	۰/۸
سرمایه استقراضی از اعضاء	۲۰/۳	۸/۰	۲۲/۶	۹/۰	۲۶/۴	۹/۵
سرمایه سهمی	۳۸/۳	۱۵/۲	۳۲/۱	۱۲/۸	۳۲/۲	۱۱/۵
ذخایر مازاد تقسیم نشده	۲/۳	۰/۹	۲/۵	۱/۰	۶/۱	۲/۲
جمع حقوق مالی اعضاء	۶۲/۶	۲۴/۸	۵۹/۲	۲۳/۶	۶۶/۹	۲۴/۰
جمع بدهی و حقوق مالی اعضاء	۲۵۲/۱	۱۰۰/۰	۲۵۰/۹	۱۰۰/۰	۲۷۹/۲	۱۰۰/۰

پیوست ۸: تعداد تعاونیهای تولید در سال ۱۹۹۳، گزارش شده کانادا به تفکیک فعالیتها و ایالت ها
ارقام به تعداد

ردیف	نوع فعالیت	انتاریو	کبک	کولمبیا	آلبرتا	سaskatchewan	مانیتوبا	انگلند	نیو برانزویک	نیو اسکاتلند	پراوینس	کانتون	جمع
۱۱	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۱
۱۲	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۲
۱۳	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۳
۱۴	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۴
۱۵	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۵
۱۶	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۶
۱۷	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۷
۱۸	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۸
۱۹	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۹
۲۰	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲۰
۲۱	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲۱
۲۲	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲۲
۲۳	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲۳
۲۴	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲۴
۲۵	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲۵
۲۶	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲۶
۲۷	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲۷
۲۸	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲۸
۲۹	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲۹
۳۰	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۳۰
۳۱	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۳۱
۳۲	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۳۲
۳۳	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۳۳
۳۴	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۳۴
۳۵	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۳۵
۳۶	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۳۶
۳۷	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۳۷
۳۸	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۳۸
۳۹	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۳۹
۴۰	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۰
۴۱	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۱
۴۲	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۲
۴۳	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۳
۴۴	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۴
۴۵	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۵
۴۶	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۶
۴۷	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۷
۴۸	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۸
۴۹	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۹
۵۰	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۵۰
۵۱	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۵۱
۵۲	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۵۲
۵۳	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۵۳
۵۴	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۵۴
۵۵	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۵۵
۵۶	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۵۶
۵۷	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۵۷
۵۸	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۵۸
۵۹	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۵۹
۶۰	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۶۰
۶۱	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۶۱
۶۲	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۶۲
۶۳	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۶۳
۶۴	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۶۴
۶۵	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۶۵
۶۶	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۶۶
۶۷	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۶۷
۶۸	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۶۸
۶۹	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۶۹
۷۰	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۰
۷۱	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۱
۷۲	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۲
۷۳	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۳
۷۴	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۴
۷۵	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۵
۷۶	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۶
۷۷	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۷
۷۸	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۸
۷۹	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۹
۸۰	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۸۰
۸۱	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۸۱
۸۲	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۸۲
۸۳	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۸۳
۸۴	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۸۴
۸۵	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۸۵
۸۶	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۸۶
۸۷	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۸۷
۸۸	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۸۸
۸۹	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۸۹
۹۰	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۹۰
۹۱	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۹۱
۹۲	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۹۲
۹۳	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۹۳
۹۴	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۹۴
۹۵	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۹۵
۹۶	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۹۶
۹۷	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۹۷
۹۸	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۹۸
۹۹	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۹۹
۱۰۰	تولید	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۰۰

۱- تعاونیهایی که بصورت مرکزی به ثبت رسیدهاند.

در کشور کانادا از نظر تدارک نهادهای کشاورزی و مایحتاج اعضاء، تعاونیها در فروش کود، مواد شیمیائی، خوراک دام، ماشین آلات و همچنین تامین بذر و سایر مایحتاج کشاورزی از جمله مصالح ساختمانی و فرآوردههای نفتی برای اعضاء کشاورزان نقشی عمده بعهده دارند. حجم معاملات آنها در سال ۱۹۹۳ در مجموع مبلغ ۳/۷ میلیارد دلار بوده است.

معادل هزینه عملیات از آنان دریافت می شود. در بعضی تعاونیها علاوه بر اینها مبالغی بابت افزایش سرمایه سهمی و یا سرمایه استقراضی برای توسعه تعاونیها از اعضاء دریافت می شود.

مفهوم هزینههای مستقیم باتوجه به شرایط محلی و اندازه و حجم سازمان تعاونی فرق می کند.

نوعی تعاونی مصرف کنندگان بسیار تخصصی که در دهساله اخیر بوجود آمده بنام تعاونی غذاهای سالم طبیعی (BULK) می باشد.

از اواسط دهه ۱۹۷۰ تاکنون، تعاونیهای مسکن در بخش خدمات تجربیات گرانبیهایی در گسترش فعالیتهای خود بدست آوردهاند و در دسامبر سال ۱۹۹۳ تعداد ۲۰۸۷ واحد مسکونی برای تحویل به ۸۰۰۰۰ خانوار تهیه کردهاند. دارائی ۱۸۶۵ تعاونی که در جریان بررسیهای ما گزارش دادهاند، به ارزش دفتری بیش از ۴/۵ میلیارد دلار بوده است.

دونوع عمده از تعاونیهای نگهداری و مراقبت از کودکان وجود دارد: نگهداری روزانه و مراکز نگهداری. تعاونیهای نگهداری روزانه توسط والدینی که شاغل می باشند برای مراقبت روزانه از اطفالشان

پیوست ۹: حجم معاملات سال ۱۹۹۳ تعاونی‌های مصرف‌کننده، گزارش شده کانادا به تفکیک ایالت‌ها

ارقام به میلیون دلار

ایالت	مرکزی (۱)	نیوفاوندلند	پرنس ادوارد	نوا اسکاتیا	نیو برنسیک	کبک	اونتاریو	مانیتوبا	ساسکاچوان	آلبرتا	بریتیش کلمبیا	سرزمین‌های شمالی	سرزمین یوکان	کالاهای مصرفی و نهاده‌ها
۳۳۱۵/۵	۱۲۸۳/۹	۱۰۴/۵	۳۸/۱	۱۱۷/۵	۲۱۴/۸	۳۶۱/۰	۵۹/۹	۱۱۲/۳	۲۷۶/۵	۵۷۰/۳	۱۱۴/۳	۶۲/۴	-	محصولات خوراکی
۵۰۷/۹	۱۸۰/۷	۳/۹	۲/۶	۱۲/۱	۳۱/۰	۱۴/۵	۶/۰	۱۹/۱	۶۲/۲	۶۸/۹	۸۹/۰	۱۷/۹	-	وسایل و لوازم خانگی
۲۴۶/۰	-	۰/۱	۰/۰	۰/۷	۰/۷	۸۶/۷	۶۴/۶	۲/۰	۲۵/۳	۶۴/۲	۱/۵	۰/۱	-	سایر کالاهای مصرفی
۴۰۶۹/۵	۱۴۶۴/۶	۱۰۸/۴	۴۰/۸	۱۳۰/۳	۲۴۶/۴	۴۶۲/۳	۱۳۰/۵	۱۳۳/۴	۳۶۴/۰	۷۰۳/۵	۲۰۴/۸	۸۰/۴	-	جمع کالاهای مصرفی
۲۴۱/۱	۱۲۶/۶	۰/۰	۲/۴	۶/۸	۱/۸	۸/۸	۸/۳	۲۵/۹	۳۳/۷	۲۴/۲	۲/۶	-	-	کشاورزی
۱۱۱۳/۶	۶۳۴/۵	۶/۹	۶/۵	۸/۲	۳۰/۶	۱/۴	۱۷/۵	۵۶/۰	۲۱۵/۷	۸۶/۸	۴۹/۰	۰/۵	-	مواد نفتی
۱۹۴/۳	۸۳/۱	۰/۱	۱/۹	۰/۷	۱/۱	۳/۴	۰/۰	۱۰/۶	۴۵/۱	۴۰/۳	۷/۹	-	-	مصالح ساختمانی
۱/۷	-	۰/۱	-	۰/۱	-	۱/۴	۰/۱	-	-	-	-	-	-	سایر نهاده‌ها
۱۵۵۰/۷	۸۴۴/۲	۷/۱	۱۰/۸	۱۵/۸	۳۳/۵	۱۵/۰	۲۵/۹	۹۲/۵	۲۹۴/۵	۱۵۱/۳	۵۹/۵	۰/۵	-	جمع نهاده‌ها
۸۶/۷	۶۲/۴	-	۱/۰	۰/۰	۰/۹	۱/۲	۲/۷	۲/۳	۵/۰	۱/۰	۰/۹	۹/۶	-	محصولات فروش رفته
۵۷۰۷/۱	۲۳۷۱/۲	۱۱۵/۵	۵۲/۶	۱۴۶/۱	۲۸۰/۸	۴۷۸/۵	۱۵۹/۱	۲۲۸/۲	۶۶۳/۵	۸۵۵/۸	۲۶۵/۲	۹۰/۵	-	جمع کل فروش
۱۱۸/۵	۵۱/۸	۰/۵	۰/۷	۵/۳	۶/۰	۲/۱	۲/۱	۰/۹	۹/۷	۲۵/۶	۲/۴	۱۱/۴	-	درآمد خدمات
۱۱۸/۶	۱۸/۱	۳/۱	۰/۹	۴/۱	۴/۹	۰/۴	۲/۳	۱۱/۱	۳۲/۱	۲۹/۳	۸/۳	۴/۰	-	سایر درآمدها
۵۹۴۴/۲	۲۴۴۱/۱	۱۱۹/۲	۵۴/۲	۱۵۵/۵	۲۹۱/۷	۴۸۱/۰	۱۶۳/۵	۲۴۰/۱	۷۰۵/۳	۹۱۰/۷	۲۷۵/۹	۱۰۶/۰	-	جمع کل

۱- تعاونی‌هایی که بصورت مرکزی به ثبت رسیده‌اند.

زندگی جوامع مختلف سراسر کانادا که در آنها فعالیت دارند، نقش مهمی دارند گزارش تحت عنوان "تعاونی‌های مصرف‌کننده (مصرف‌کنندگان) بانی مراقبت‌های بهداشتی موثر" به این نتیجه رسیده است که خدمات ارائه شده توسط تعاونی‌های مراقبت‌های بهداشتی دارای "اثرات عمده، اقتصادی و اثرات غیراقتصادی" می‌باشند در تعاونی‌های مراقبت‌های بهداشتی نقش

نگهداری اطفال اتحادیه تعاونی‌های نگهداری از کودکان کانادا تاسیس کردید. فعالیت‌های اتحادیه در امور بهسازی و بهبود بهره‌وری کارکنان، توسعه و نگهداری تعاونی‌های نگهداری اطفال و آموزش، تامین بیمه، برنامه‌های رفاهی کارکنان و دوره‌های کارآموزی و توسعه متمرکز شده است. تعاونی‌های مراقبت‌های بهداشتی در

مورد نظر والدین و یا تعقیب نظراتی خاص فعالیت دارند. تعاونی‌های نگهداری اطفال به تعداد زیادی در اونتاریو، ساسکاچوان و مانیتوبا تشکیل شده است. در سال ۱۹۹۳، ۳۹۲ تعاونی از ۵۱۲ تعاونی موجود درآمد خود را معادل مبلغ ۳۵/۳ میلیون دلار و اعضای خود را نزدیک به ۲۶۰۰۰ نفر گزارش کرده‌اند. در تعقیب تحقیقی درباره تعاونی‌های

پیوست ۱۰: تعداد تعاونی‌های مصرف‌کننده، تدارک نهاده‌ها و مایحتاج و بازاریابی در سال ۱۹۹۳، گزارش شده کانادا به تفکیک نوع فعالیت و ایالت‌ها

ارقام به تعداد

ایالت	مرکزی (۱)	نیوفاوندلند	پرنس ادوارد	نوا اسکاتیا	نیو برنسیک	کبک	اونتاریو	مانیتوبا	ساسکاچوان	آلبرتا	بریتیش کلمبیا	سرزمین‌های شمالی	سرزمین یوکان	مصرف‌کننده
۶۱	۲	۲	۱	۱۱	۱۲	۱۲	۱	۳	-	۱	۴	۲	-	فروش به سبب هزینه‌های مستقیم
۲۱۷	۲	۱۶	۷	۲۱	۱۹	۸۱	۱۱	۱۱	۱۸	۲۵	۱۹	۳۲	-	داروخانه
۱۸	-	-	-	-	-	۱۳	-	۱	-	-	۳	-	-	فروشگاه مواد خوراکی مخصوص
۱۰۱	-	-	-	-	-	۹۷	-	۱	-	-	۱	-	-	مایحتاج دانش‌آموزان و دانشجویان
۱۷۷	-	-	۲	۴	۵	۲۴	۶	۲۰	۷۲	۲۷	۷	-	-	سایر
۶۲۴	۲	۱۸	۱۰	۲۴	۳۶	۲۲۹	۱۹	۲۵	۹۱	۵۳	۳۴	۳۴	-	جمع
۹۱	۳	۳	-	۴	۴	۳۹	۱۷	۹	۵	۴	۶	-	-	تدارک نهاده‌ها و مایحتاج
۵۵	-	۲	۲	-	۲	۳۰	۷	۲	-	۲	۱	-	-	بهادهای کشاورزی
۱۰۲	-	-	-	-	-	۲	۷	۷	۷۵	۱۴	۳	-	-	کارخانه و آسیاب خوراکی دام
۴	-	-	-	-	-	-	-	-	۱	۱	۱	-	-	فراورده‌های نفتی
۲۴۲	۲	۳	۲	۴	۴	۷۱	۲۷	۱۶	۸۳	۱۸	۱۱	-	-	سایر نهاده‌ها و مایحتاج
۲۴	۱	۱	۱	۲	۱	۱۲	۴	۱	۱	۱	۱	-	-	بازاریابی و فروش
۳۱	-	۱	۱	۲	۲	۱۵	۵	۵	۱	۱	۸	-	-	لبیانات
۲۰	-	۱	۱	۱	۱	۷	۳	۱	۱	۱	۵	-	-	ابوه
۹	-	-	-	-	-	۲	-	-	۱	-	۱	-	-	ترمس
۱۹	-	-	-	-	-	۶	-	۱	۱	۱	۱	-	-	گلهان گله‌های
۳۳	-	-	-	-	-	۵	۵	۵	۴	۷	۲	-	-	غلات و بار دامها
۸	-	۲	-	۲	۱	۳	۱	۱	-	۱	-	-	-	دام
۱۰	-	-	-	-	-	۳	-	-	-	-	-	-	-	طیور و نسیم‌طیور
۱۰	-	-	-	-	-	۵	-	-	-	-	-	-	-	جسل و غیره درختان
۱۳	-	-	-	-	-	۳	۱	۱	۱	۱	۱	-	-	سایر
۱۷۲	۴	۲	۲	۱۰	۱۲	۵۴	۱۰	۱۹	۲۶	۱۲	۱۸	-	-	جمع
۱۰۳۸	۸	۲۴	۱۵	۶۲	۳۱۴	۷۲	۸۰	۱۸۴	۸۳	۶۳	۳۴	-	-	جمع کل

۱- تعاونی‌هایی که بصورت مرکزی به ثبت رسیده‌اند.

تعاونیهای

شیلات

در کشور ژاپن

قسمت ۲

پیشینه، اهداف و عملکرد

مترجم: سیدجواد صالحی

ب: تعاونی‌های صیادی خاص

اعضاء این تعاونیها را صیادان خاص تشکیل می‌دهند. تعداد این تعاونیهای خاص به حدود ۲۵۰ تا ۲۶۰ شرکت در یک می‌شود. برخلاف تعاونی‌های ساحلی که اعضاء آن همگی مقیم شهر، شهرک یا دهکده هستند، اعضاء تعاونی‌های صیادی خاص به مناطقی تعلق دارند که لزوماً محل سکونت آنها نیست.

پ: تعاونی‌های شیلات آبیهای داخلی

این شرکتها با تعداد حدود ۹۰۰ فقره، از صیادانی تشکیل می‌شود که به صید یا پرورش آبزیان در دریاچه‌ها، رودخانه‌ها و باتلاقها اشتغال دارند.

ت: تعاونی‌های فرآیند شیلات

حدود ۱۷۰ تعاونی از این نوع وجود دارد. اعضاء به فرآیند غذاهای دریایی اشتغال دارند. جدای از این عاملان تعاونی فرآیند ماهی که بر طبق قانون شرکتهای تعاونی شیلات متشکل شده‌اند، شرکتهای تعاونی فرآیند غذاهای دریایی وجود دارد که بر طبق قانون بنگاههای تعاونی کوچک و متوسط تأسیس شده است. این قانون که در ۱۹۲۹ به اجرا درآمد، زمینه تأسیس

شرکتهای تعاونی را در بازرگانی و صنعت فراهم می‌کند.

ث: تعاونی تولیدی صیادان

این تعاونیها متشکل از صیادانی است که در شیلات بر اساس مشارکت اقدام می‌کنند. با اینکه تعداد آنها به حدود ۷۰۰ واحد می‌رسد اما تعداد کمی از این سازمانها به صورت بالفعل به چنین عملیات شیلاتی دست می‌زنند.

(۲) صلاحیت عضویت در شرکتهای تعاونی شیلات

با اینکه تعاونی‌های شیلات بایستی بر اساس نظارت مردمی (دموکراتیک) تأسیس شود که در اصل بر اساس عضویت آزاد و غیرتبعیضی بنا شده‌اند اما، باید در میان اعضاء تا حدودی قابلیت مقایسه و قید همکاری وجود داشته باشد تا همبستگی و تعهد مشارکت اعضاء بر اساس آن نهاد شود.

عضویت شرکتهای تعاونی شیلات اولیه را قانون شرکتهای تعاونی شیلات به صیادانی محدود کرده است که در منطقه فعالیت شرکت تعاونی مقیم بوده و طبق اساسنامه شرکت بیش از ۹۰ تا ۱۲۰ روز در سال به صید اشتغال دارند. همچنین

عضویت شرکتهای صیادی نیز آزاد است به شرط آنکه تعداد کارکنان دائمی آن کمتر از ۳۰۰ نفر بوده و ظرفیت ناوگان صیادی آنها کمتر از ۱۵۰۰ تا ۳۰۰۰ تن باشد. به ترتیبی که در اساسنامه معین می‌شود. این ضوابط در نظر گرفته شده است تا از سلطه غیر صیادان یا شرکتهای صیادی بزرگ بر تعاونی‌ها جلوگیری شود.

عضویت تعاونی‌های شیلات پیوسته است یا وابسته:

تمایز بین این دو نوع عضویت می‌تواند این باشد که اعضاء پیوسته واجد خصوصیتی باشند که فوقاً تشریح شد ولی شرایط مشروع اختلاف بین این دو نوع عضویت در اساسنامه هر تعاونی شیلات بر شمرده شده است. بنابراین تشریح آن اختلافات به طور کلی مشکل است. لیکن اعضاء وابسته معمولاً اعضاء خانواده صیادان، مردم محلی شاغل به فرآیند عمل‌آوری ماهی یا کسانی هستند که برای ناوگانهای بزرگ صیادی کار می‌کنند.

۳- تعداد اعضاء در تعاونی‌های شیلات

الف: تعاونی‌های شیلات ساحلی

تعداد اعضاء پیوسته تعاونیهای شیلات ساحلی حدود ۲۷ هزار نفر است که

تقریباً با کل تعداد نیروی کار شیلات در سرشماری هشتم شیلات برابر است. این غیر از آنهایی است که روی ناوگان‌های بزرگ صیادی کار می‌کنند بنابراین اکثریت نیروی کار، عضو پیوسته نیروی کار در تعاونی‌های شیلات ساحلی است.

ب: تعاونی صیادی خاص

تعداد اعضاء تعاونی‌های صیادی خاص حدود ۱۸۵۰۰ نفر است که همگی مدیران مالک بنگاه‌های صیادی متوسط هستند. از آنجا که این مدیران مالک در مورد عملیات صیادی خود دارای علائق و نیازمندی‌های خاص هستند، آنها که در حرفه واحدی هستند در تعاونی صیادی خاصی متشکل شده‌اند. لیکن برخی اعضاء این تعاونی‌های صیادی خاص، عضو تعاونی‌های شیلات ساحلی نیز هستند چون در حوزه فعالیت آن زندگی می‌کنند.

پ: تعاونی شیلات آبهای داخلی

تعداد اعضاء مرتبط با این نوع تعاونی حدود ۵۲۰ هزار نفر است که نسبت به تعداد تعاونی‌های ثبت شده بیشتر است. یکی از دلایل این است که حداقل روزهای صید لازم برای عضویت ۳۰ روز است. دلیل دیگر این است که بسیاری از تعاونی‌های حوضه‌های رودخانه‌ای را در بر می‌گیرد که بیش از یک شهرداری را داراست.

ت: تعاونی فرآیند شیلات

اعضاء این قبیل تعاونی‌ها ۶ هزار نفر هستند. بر اساس سرشماری هشتم شیلات در کشور ۱۳۸۲۸ کارگاه فرآیند ماهی وجود دارد. این بدان معنی است که همه این کارگاه‌های فرآیند ماهی در این قبیل تعاونی‌ها متشکل نشده‌اند.

ث: تعاونی‌های تولیدی صیادان

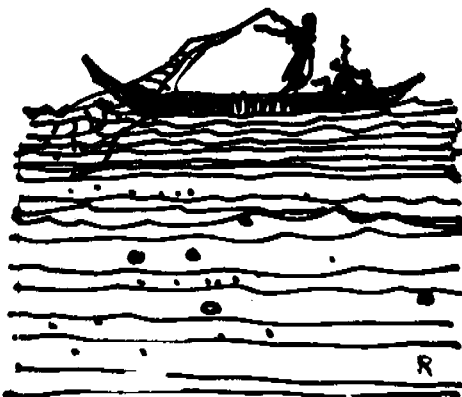
اعضاء شرکت‌های تولیدی صیادان در آغاز کار حدود ۵۰ هزار نفر بودند. همه این اعضاء بایستی در درجه اول به کاری مشغول باشند که شرکت به خاطر آن تشکیل شده است، ولی بیشتر این اعضاء سخت مشغول کارهای شیلاتی خود هستند تا شرکت و نام ثبت شده. شرکت صرفاً دربرگیرنده فعالیت شیلاتی خاص اعضا معینی از شرکت است.

(۴) مقیاس سازمانی تعاونی‌های شیلات

سازمانی تعاونی‌های شیلات ساحلی، همان گونه که از نتایج بررسی زن گیورن (اتحادیه ملی شرکت‌های تعاونی شیلات) حاصل شد در جدول زیر آمده است.

تعاونی‌های بزرگ مقیاس شیلات متجاوز از هزار عضو پیوسته هستند و سرمایه نسبتاً زیادی دارند، در حالیکه تعاونی‌های کوچکتر کمتر از ۱۰۰ عضو پیوسته و سرمایه کمتری دارند.

هرگاه تعداد اعضاء و سرمایه کم باشد تأمین خدمات ضروری برای اعضاء مشکل می‌شود. به همین دلیل دولت در سال ۱۹۶۷ قانون ترویج ادغام تعاونی‌های شیلات را

اجرا کرد تا الحاق تعاونی‌های شیلات کوچک مقیاس را تشویق کند. در نتیجه تعداد تعاونی‌های شیلات کوچک مقیاس ساحلی کاهش یافته است. نتایج زمینه یابی زن گیورن نشان می‌دهد که تعداد شرکت‌هایی که در سال ۱۹۷۴ کمتر از ۳ میلیون ین سرمایه داشتند به ۲۵۷ یعنی ۲۰ درصد کل آنها بود و حال آنکه در پایان ۱۹۹۰ به ۸۷ شرکت یعنی ۴/۴ درصد کل شرکت‌ها کاهش یافت.

با این همه مقیاس سازمانی تعاونی‌های شیلات مناطق ساحلی در مقایسه با مقیاس میانگین تعاونی‌های کشاورزی نسبتاً کوچک است.

(۵) اتحادیه‌های شرکت‌های تعاونی شیلات

سازمان تعاونی شیلات ژاپن عموماً بر سه نوع ساختار متشکل شده است: شرکت‌های تعاونی شیلات مناطق ساحلی برای سطح اولیه، اتحادیه‌های محلی تعاونی‌های شیلات برای سطح ثانویه و اتحادیه‌های ملی شرکت‌های تعاونی شیلات در سطح ثالثیه یا فائقه. ولی در برخی ازحوزه‌های اداری اتحادیه‌های ناحیه‌ای تعاونی‌های شیلات ثانویه وجود دارد که در حالت بین تعاونی‌های شیلات اولیه و اتحادیه‌های محلی قرار دارند و در این مورد نوع چهارم سازمان را به وجود می‌آورد.

اتحادیه‌های ناحیه‌ای تعاونی‌های شیلات با سرمایه تعاونی‌های شیلات اولیه در ناحیه‌ای تأسیس شده است که در بیشتر موارد از تقسیمات اداری کوچکتر است. این اتحادیه‌های ناحیه‌ای معمولاً تشکیل می‌شود تا نیازمندی‌های خاص محلی نظیر

برقراری و عملکرد بازار عمده فروشی ماهی یا مدیریت مشترک حوضه دریائی پرورش آبزیان را در یک خلیج حفاظت شده برآورد که در آن پرورش آبزیان متداول است.

در سطح محلی دو نوع اتحادیه وجود دارد؛ اتحادیه‌های محلی تعاونی‌های شیلات و اتحادیه‌های اعتباری محلی تعاونی‌های شیلات. نوع اول در همه حوزه‌های اداری ساحلی به جز یاماگاتا که در آن تنها یک تعاونی (اولیه) شیلات وجود دارد کل خط ساحلی قلمرو اداری را در بر می‌گیرد. اعضاء این اتحادیه‌های محلی، شرکت‌های تعاونی‌های شیلات است. آنها به غیر از تأمین مالی تعاونی‌های عضو و دیگر فعالیت‌های اقتصادی به آنها خدمات مشورتی و آموزشی عرضه می‌کنند. و حال آنکه اتحادیه‌های اعتباری برای تعاونی عضو به عملیات پس انداز و اعتبار می‌پردازند. این اتحادیه‌های اعتباری در همه واحدهای اداری ساحلی به جز آکتیا، یاماگاتا، اوزاکا، اوکایاما، کوماموتو تأسیس شده است.

تعاونی‌های شیلات اتحادیه‌های محلی نیز دارند. اتحادیه محلی شرکت‌های تعاونی شیلات (زن‌گیورن) سازمان فائقه همه تعاونی‌های شیلات ساحلی کشور است ولی عضویت مستقیم در زن‌گیورن به اتحادیه‌های محلی و اتحادیه‌های اعتباری محلی شیلات تعلق دارد. زن‌گیورن به فعالیت‌هایی نظیر بازاریابی ماهی، تهیه سوخت دیزل و مدیریت شیلات و خدمات مشورتی و آموزشی جهت سازمانهای عضو می‌پردازد. برای عملیات پس‌انداز و اعتبار و بانک مرکزی تعاونی کشاورزی،

جنگلداری و شیلات (نورین چوکین) که نهاد فائقه برای فعالیت‌های اعتباری تعاونی در کشور است و نه تنها با اتحادیه‌های اعتباری محلی تعاونی‌های شیلات بلکه با سازمانهای تعاونی کشاورزی و جنگلداری نیز ارتباط اقتصادی دارد.

علاوه بر سازمانهای مذکور اتحادیه‌های تعاونی‌های شیلات دیگری نیز در سطح ملی وجود دارد نظیر اتحادیه‌های محلی تعاونی‌های پرورش دهندگان مروارید، اتحادیه محلی تعاونی‌های ماهیهای آزاد و قزل آلا، اتحادیه محلی تعاونی‌های اسکپ چک و تون و اتحادیه تعاونی‌های شیلات آبهای داخلی در سازمانهای فائقه تعاونی‌های شیلات خاص و تعاونی‌های شیلات آبهای داخلی در سطح ملی است.

(۶) شبکه سازمانی تعاونی شیلات در ژاپن تمام افراد شاغل در تأسیسات صیادی ساحلی که به حدود ۱۷۵ هزار بالغ می‌شود و خانواده‌های وابسته عضو تعاونی‌های شیلات ساحلی هستند. برخی از آنها عضو شرکت‌های تولیدی صیادان و همچنین

شرکت‌های تعاونی شیلات خاص نیز هستند. این تعاونی‌های شیلات ساحلی جزء اتحادیه‌های محلی تعاونی‌های شیلات (کن گیورن) و اتحادیه‌های اعتباری محلی تعاونی‌های شیلات (شین گیورن) هستند. اتحادیه‌های محلی تعاونی‌های شیلات و همچنین اتحادیه‌های اعتباری محلی تعاونی‌های شیلات جزء اتحادیه ملی تعاونی‌های شیلات (زن گیورن) هستند، ولی در عین حال، اتحادیه‌های محلی اعتباری تعاونی‌های شیلات در بانک مرکزی تعاونی کشاورزی، جنگلداری و شیلات (نورین چوکین) متشکل شده و عضو آندند.

بیشتر آن اشخاصی که به صید میان - مقیاس اشتغال دارند جزء تعاونی‌های شیلات ساحلی هستند، یعنی جایی که پایگاه صید آنهاست و برخی از آنها جزء تعاونی‌های صیادی خاص هستند که بدان مشغولند. برخی از این تعاونی‌های خاص صیادی به اتحادیه‌های محلی و اتحادیه‌های اعتباری محلی تعاونی‌های شیلات می‌پیوندند، ولی بیشتر آنها حسب صیدی که اعضاء آنها بدان اشتغال دارند به اتحادیه محلی صیادی خاص خود وابسته‌اند. به علاوه برخی از آنهاست که به شیلات میان - مقیاس و بزرگ مقیاس اشتغال دارند، غالباً اتحادیه خاصی برای خدمات اطلاعاتی، هماهنگی و مشورتی بر پا می‌کنند ولی این اتحادیه‌ها سازمانهای تعاونی به حساب نمی‌آیند.

اتحادیه محلی تعاونی‌های خاص صیادی بانک مرکزی تعاونیها (نورین چوکین) اتحادیه محلی تعاونی‌های شیلات (زن گیورن) اتحادیه اعتباری محلی تعاونی‌های شیلات

اتحادیه محلی تعاونیهای شیلات (کن گیورن)

اتحادیه ناحیه‌ای تعاونیهای شیلات (چیکو - گیورن)

تعاونیهای شیلات ساحلی (گیوکیو)

تعاونیهای صیادی خاص (گیوشو برتسو)

شرکت تولیدی صیادان (سی سان - کومیاشی)

صیادان عضو

۳- عملیات سازمانی و اقتصادی تعاونیهای شیلات

مباحث ذیل عمدتاً به فعالیت‌های اقتصادی تعاونیهای شیلات ساحلی مربوط می‌شود.

این‌ها شامل فعالیت‌هایی است اقتصادی نظیر پس انداز و اعتبار، بازاریابی شیلات تهیه ملزومات و بیمه تعاونی، لیکن، دیگر فعالیت‌ها مثل مشاوره و آموزش و پرورش را شامل نمی‌شود.

۱- پس انداز و اعتبار

تعاونیهای شیلات مناطق ساحلی از اعضای خود، سپرده‌های پس انداز قبول می‌کنند و این وجوه را به نوبه خود به عنوان منبع پرداخت وام به اعضای مورد استفاده قرار می‌دهند. جدول زیر پس انداز و وام تعاونیهای شیلات ساحلی را نشان می‌دهد. از ۱۹۸۸ این قبیل تعاونیها به طور متوسط یک میلیارد ین پس انداز اعضای را در اختیار دارند و دارای ۴۵۹ میلیون ین وام مقوله اعضای هستند. ولی این ارقام به نحوی غیرمتناسب تحت تأثیر مبالغی واقع

می‌شود که تعاونیهای بزرگ شیلات جابجا می‌کنند و در سه جدول بعد از این خواهد آمد. هر تعاونی در دایره اعتبار خود تعدادی کارمند تمام وقت دارد. کل این کارکنان در ۱۹۹۰ تعداد ۲/۷۴۸ نفر و متوسط هر تعاونی ۲/۳ نفر بود.

(۲) تهیه ملزومات

تهیه ملزومات تعاونیها موادی چون سوخت دیزل، موتور، تورماهیگیری، مواد خوراکی آبزیان، همچنین کالاهائی نظیر لوازم خانگی را در بر می‌گیرد که با خریدهای کلی تهیه می‌شود. در مقایسه با کار پس انداز و اعتبار و بازاریابی که بعداً شرح داده خواهد شد، حجم فعالیت شرکتها در زمینه تهیه ملزومات نسبتاً اندک است. کیفیت نیازمندیهای اعضای و مشخصات ملزومات صید به علت تنوع شیوه‌های صید چنان گوناگون است که خرید کلی را ایجاب نمی‌کند. بنابراین تهیه سوخت به خصوص گازوئیل برای قایق‌های صیادی خط اصلی کار برای تهیه ملزومات به شمار می‌رود، چون، صیادان سوخت تقریباً یکنواختی برای قایق‌های، ماهیگیری، خود به کار می‌برند.

در مورد میزان خرید صیادان عضو از بابت کالاهائی که تعاونیها تهیه می‌کنند در مقابل نیازمندیهای آنها از لوازم صید در سطح ملی ارقامی وجود ندارد. در مورد ملزومات پرورش آبزیان تقریباً ۱۰۰ درصد تصور می‌شود معادل سوخت خریداری صیادان ساحلی باشد.

تأسیسات شیلاتی میان - مقیاس با فروشندگان فرآورده‌های نفتی ارتباط نزدیکی دارند و اتکای آنها بر تعاونیهای

شیلات از بابت تهیه سوخت حدود ۵۰ درصد است. در مورد تور، لوازم و دیگر ملزومات صید، میزان طرفداری اعضای تعاونیهای شیلات از فعالیت‌های تهیه ملزومات در مقابل کل خریدهای آنها نامعلوم است.

۳- بازاریابی کالا

بازاریابی ماهی یکی از مهمترین فعالیت‌های تعاونیهای شیلات در ژاپن است. اهمیت این کار را در جنبش تعاونی شیلات، بایستی از زمینه تاریخی جدلهای طولانی بین صیادان از یک طرف و تجار و واسطه‌های نظیر عمده فروشان از طرف دیگر فهمید. تعاونیهای شیلات محصولات دریائی را از صیادان عضو به طور امانی قبول کرده و با فروش آنها به خریداران از طریق حراج یا مناقصه قیمت، عادلانه آنها تضمین می‌کنند.

همان گونه که از ارقام روند اخیر بازاریابی ماهی توسط تعاونیهای شیلات بر می‌آید که از ۱۹۸۸ میانگین فروش سالانه هر تعاونی بازاریابی از ۹۰۰ میلیون ین فراتر رفته است. در این بین تعداد کارکنان شاغل در بازاریابی تعاونیها تقریباً دو برابر کارکنان شاغل در تهیه ملزومات است.

عملکرد بر اساس خرید در جدول اخیر بدین معنی است که تعاونیهای شیلات هنگامی که شرایط حراج نامساعد است محصولات اعضای را با قیمت‌های مورد قبول طرفین می‌خرد، مدتی در سردخانه نگهداری می‌کند و هنگامی که اوضاع بازار مصرف بهبود یافت آنها عرضه می‌کند. این کار غالباً صورت می‌گیرد تا هنگامی که

جدول - روند پس انداز و وام تعاونی های شیلات

سال	تعداد شرکت های مورد بررسی	پس انداز تعاونی های شیلات			وام تعاونی های شیلات	
		تعداد تعاونیها	کل پس انداز (میلیون ری)	متوسط پس انداز هر تعاونی (هزار ری)	کل وام (میلیون ری)	متوسط وام هر تعاونی (هزار ری)
۱۹۸۶	۱۹۷۹	۱۶۶۸	۱/۵۱۵/۹۸۱	۹۰۸/۸۶۲	۸۳۲۳۰۶	۲۷۰۴۹۵
۱۹۸۷	۱۹۹۲	۱۶۶۴	۱/۶۳۸/۱۲۰	۹۸۴/۴۴۷	۷۷۴/۹۵۲	۴۶۱/۸۳۲
۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۶۶۹	۱/۷۳۷/۳۴۷	۱/۰۴۰/۹۵۱	۷۵۹/۹۳۲	۲۵۷/۲۳۹
۱۹۸۹	۱/۹۶۸	۱/۶۴۰	۱/۸۲۷/۶۸۷	۱/۱۱۴/۴۴۳	۷۵۳/۳۵۶	۲۶۰/۵۲۸
۱۹۹۰	۱/۹۷۲	۱/۶۴۰	۱۹۳۷/۴۴۲	۱/۱۸۱/۲۲۵	۷۴۷/۷۴۱	۲۵۹/۰۱۸

جدول روند تهیه ملزومات در تعاونی های شیلات

سال	تعداد معاملات	مبلغ کل	سهم کالاهای مختلف			متوسط هر تعاونی (هزار ری)
			نفت	ملزومات	لوازم خانگی	
۱۹۸۶	۱/۶۸۷	۲۲۴/۴۲۳	۶۷/۶۹۳	۱۱۹/۹۱۶	۱۶/۷۳۴	۱۳۳/۰۳۱
۱۹۸۷	۱/۷۵۴	۲۱۳/۳۲۵	۷۵/۴۹۲	۱۲۲/۲۶۰	۱۵/۹۸۳	۱۲۱/۸۵۶
۱۹۸۸	۱/۷۵۵	۲۱۸/۲۹۲	۶۹/۰۵۲	۱۳۳/۰۱۰	۱۶/۲۳۰	۱۲۴/۳۸۳
۱۹۸۹	۱۷۴۸	۲۲۲/۱۶۳	۷۱/۱۰۷	۱۳۷/۹۹۵	۱۶/۲۱۲	۱۲۲/۹۵۶
۱۹۹۰	۱/۷۵۶	۲۵۲/۸۳۳	۸۵۷۵۳	۱۲۸/۲۸۰	۱۸۸۰۰	۱۳۳۹۸۲

دریائی ژاپن در سال ۱۹۹۰ معادل ۲/۵۶۰ میلیارد ری بود. از این رقم ۱/۵۹۰ میلیارد ری از محصولات دریائی، یا ۶۲ درصد، از طریق تعاونی های شیلات فروخته شد. بیشتر شرکت های صیادی بزرگ - مقیاس و برخی تأسیسات شیلاتی میان - مقیاس که عموماً در آب های دور از ساحل فعالیت دارند صید خود را به بازار های عمده فروشی ماهی که توسط تعاونی های شیلات اداره می شود، عرضه نمی کنند. حتی برخی از آنها در بنادر بزرگ صیادی بازار های عمده فروشی خاص خود را دارند، بنابراین لازم نیست از بازار های استفاده کنند که توسط تعاونی های شیلات اداره می شود.

(۴) - خدمات مشورتی و آموزشی

این خدمت تعاونی های شیلات در برگیرنده طیف وسیعی از فعالیتها همچون مشاوره، آموزش، پژوهش، حمایت و مشارکت در نشست های گوناگون مطالعاتی، مبارزه با آلودگی محیط زیست و نمایندگی بر علائق اعضای نظیر انتقال تقاضاها و عقاید اعضای به تبیین کنندگان خط مشی در سطوح ناحیه ای و ملی است. تعاونی های شیلات عموماً کارکنان

به این ارقام روش متناسبی اعمال می کنند. از طرف دیگر، ۳۶۰ تعاونی شیلات ساحلی یا ۱۸ درصد کل تعاونی های شیلات به بازاریابی ماهی اشتغال داشته و فروش آنها در ۱۹۹۰ در حدود ۱۰۰ میلیون ری بود. چنین تعاونی های شیلاتی حجم فعالیت کمی داشته و صیدی که توسط اعضای آن به ساحل آورده می شود نسبتاً اندک است. کل ارزش تولید شیلات و آبزیان

قیمت های بازار حراج برخلاف انتظار نزولی است، ولی مبلغ فروش تعاونی های شیلات با این روش از دو درصد کل فروش هم بیشتر نمی شود.

علی رغم این واقعیت که متوسط فروش ماهی هر تعاونی شیلات همان گونه که در جدول پیشین آمده است، از ۱۹۸۸، یعنی سه سال پیش از ۹۰۰ میلیون ری بوده است، تعاونی های بزرگ - مقیاس شیلات با توجه

جدول روند اخیر فروش ماهی در تعاونی های شیلات

سال	تعداد تعاونی های شاغل به بازاریابی	کل فروش سالانه (میلیون ری)	انواع عملکرد	
			امانی	خرید
۱۹۸۶	۱/۶۶۷	۱/۳۳۷/۷۶۵	۱/۴۱۲/۳۳۷	۲۵/۱۳۸
۱۹۸۷	۱/۶۵۹	۱/۳۷۰/۱۰۷	۱/۳۴۷/۳۶۵	۲۲/۷۴۱
۱۹۸۸	۱/۶۵۸	۱/۵۵۵/۹۷۹	۱/۵۳۳/۴۶۳	۲۲/۵۱۶
۱۹۸۹	۱/۶۳۶	۱/۵۲۸/۸۱۲	۱/۵۲۱/۲۱۸	۱۷/۵۹۴
۱۹۹۰	۱/۶۵۱	۱/۵۹۳/۷۱۵	۱/۵۶۸/۳۳۳	۲۵/۰۸۱

ترکیب در درصد				حجم فعالیت (به میلیون ین)			تعداد تعاونی‌ها	سرمایه به (میلیون ین)
بازاریابی	ملزومات	پس‌انداز	تعدادتعاونیها فروش	بازاریابی فروش	تهیه‌ملزومات	پس‌اندازواعتبار		
۰	۰	۰	۱/۵	۵۵۷	۲۲	۱۱۸	۳۰	کمتر از یک
۱	۱	۱	۲/۹	۱/۱۱۵	۳۳۳	۱/۵۱۱	۵۷	۲/۹۹ تا ۱
۲	۲	۳	۳/۸	۲/۹۴۵	۴۰۵	۵/۹۷۱	۷۵	۴/۹۹ تا ۳
۱	۱	۱/۵	۹	۱۵/۶۹۹	۲/۵۰۱	۲۸/۵۶۰	۱۷۸	۹/۹۹ تا ۵
۵/۷	۶/۳	۹/۶	۲۵/۷	۹۱/۱۵۳	۱۵/۹۸۲	۱۸۶/۶۹۹	۵۰۶	۲۹/۹ تا ۱۰
۹/۷	۱۰	۱۲/۶	۱۸/۸	۱۵۴/۱۵۵	۲۵/۶۰۹	۲۴۴/۶۸۶	۳۷۰	۴۹/۹ تا ۳۰
۱۴/۲	۱۵/۵	۱۷/۱	۱۷/۵	۲۲۵/۶۴۳	۳۹/۱۴۲	۳۳۱/۹۲۳	۳۴۶	۹۹/۹ تا ۵۰
۱۹/۹	۲۲/۲	۲۱/۱	۱۱/۷	۳۱۷/۰۵۶	۵۶/۱۲۷	۴۰۹/۶۶۴	۳۳۰	۱۹۹۹ تا ۱۰۰
۸/۹	۱۴۱/۸	۷/۷	۳/۵	۱۴۲/۱۶۸	۲۹/۹۰۶	۱۴۹/۱۵۹	۱۰۹	۲۹۹ تا ۲۰۰
۴۰/۴	۳۲/۸	۲۹/۹	۵/۶	۶۴۳/۲۲۵	۸۲/۸۰۴	۵۷۸/۹۵۰	۱۱۱	۳۰۰ و بیشتر
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱/۵۹۳/۷۱۵	۲۵۲/۸۲۳	۱/۹۳۷/۲۴۲	۱/۹۷۲	کل

این تعاونی‌های بزرگ - سقیاس در بنادر بزرگ ماهیگیری قرار دارند و بخشی از اعضای آنها را تعاونی‌های صیادی میان - مقیاس تشکیل می‌دهد که از هزار متجاوز است. این امر نشان دهنده میزان گسترش تعاونی شیلات برحسب محل استقرار است.

تعاونی‌های بزرگ مقیاس می‌توانند به نحوی کارآمد فعالیت‌های اقتصادی خود را سامان دهند. به این دلیل تعاونی‌های کوچکتر تشویق شده‌اند به یکدیگر بپیوندند ولی این امر در داخل نهضت تعاونی شیلات در برابر تأکید بیش از حد بر کارآئی اقتصادی، احساس توهینی را بیدار می‌کند. به ویژه، مشکلات اقتصادی اخیر در تعاونی‌های میان - مقیاس بر مدیریت برخی از تعاونی‌های بزرگ مقیاس تأثیر معکوس داشته است. برخی از آنها دارای

حقوق صید، تأمین تسهیلات برای استفاده عموم اعضاء و غیره نیز شرکت می‌کنند. تفاوت حجم فعالیت تعاونی‌های شیلات

جدول زیر تفاوت حجم فعالیت‌های عمده تعاونی‌های شیلات را نشان می‌دهد که برحسب دامنه سرمایه آنها طبقه‌بندی شده است. این ارقام بین کل مقدار هر طبقه است و نه میانگین هر تعاونی. همان گونه که به روشنی می‌توان دید تعاونی‌های بزرگ - مقیاس یا سرمایه‌های صدمیلیونی تنها ۴۱۰ شرکت یا ۲۰/۸ درصد از کل تعاونی‌های شیلات مورد مطالعه یعنی ۱/۹۷۲ تعاونی را در برمی‌گیرد. ولی این تعاونی‌ها ۵۸/۷ درصد پس‌انداز، ۶۶/۸

فروش ملزومات کار و ۶۹/۲ درصد فروش شیلات را دارا بوده‌اند. بسیاری از

تمام وقتی برای خدمات آموزشی و فرعی اعضاء ندارند. ولی این بدان معنی نیست که این قبیل فعالیت‌ها غیرمهم به حساب می‌آید. برعکس، خود عملیات روزمره تعاونی‌های آموزش تلقی می‌شود. تعاونی‌های شیلات به نحوی سازمان یافته است که رافع نیازمندیهای صیادان عضو باشد. از این رو، کارکنانی که در مدیریت و امور عمومی تخصص دارند، عموماً مسئول آموزش و پرورش اعضاء هستند و گاهی همه کارکنان ممکن است برای اینکار بسیج شوند.

علاوه بر طرحها و خدمات مذکور، تعاونی‌های شیلات در بسیاری از دیگر طرحها و فعالیت‌هایی نظیر یخ سازی، انجماد و عملیات سردخانه‌ای، عملیات شیلاتی توسط خود تعاونی، مثل صید با تور و پرورش آبزیان، تنظیم و مدیریت

مقدمه:

نقش آموزش در بخش تعاون، بمانند نقش پایه‌ها و ستونها در یک خانه ضروری و حیاتی است. در اهمیت و لزوم آموزش شکی نیست.

افرادی که تعاونیها را تاسیس و اداره می‌کنند، افرادی هستند که بدلیل عدم بضاعت مالی کافی، توان انجام کار بصورت فردی را ندارند و بعضاً این افراد در فعالیتهای مربوطه، با علوم روز آشنا نمی‌باشند. ما بعنوان کارشناس می‌بایست در برنامه ریزیهای آموزشی بکوشیم به اهداف زیر نزدیک و نزدیکتر شویم.

آگاه سازی و آشنا نمودن افراد با علوم روز مربوطه و جایگزین نمودن روشهای صحیح کار، بجای روشهای منسوخ جهت بهره‌وری بیشتر، پرورش افرادی که بتوانند درست فکر کنند، در برابر ملت (بطور عام) و اعضاء تعاونی خود (بطور خاص) احساس مسئولیت کنند، از معیارهای اساسی اخلاقی پیروی نمایند، قدرت برخورد با مسائل را داشته باشند، از روشهای علمی در حل مسائل استفاده کنند، در جریانهای اجتماعی مثل: همکاری،

مخالفت، سازگاری و توافق، منطقی عمل نمایند و اهمیت ارزشهای انسانی مثل عدالت اجتماعی و آزادی فردی را درک نمایند.

در آخرین کنفرانس اتحادیه بین المللی تعاون (۱۹۹۵ - منچستر) اصول تعاون مورد بازنگری قرار گرفت که با اشاره به اصل پنجم مقدمه را به پایان می‌بریم.

«اصل پنجم: آموزش و کارآموزی و آگاه‌سازی»

«تعاونیها برای اعضاء نمایندگان منتخب، مدیران، کارکنان خود آموزش و کارآموزی تدارک می‌بینند بطوریکه آنها بتوانند بنحو موثر در پیشرفت تعاونی خود کمک نمایند. آنها عموم مردم بخصوص افراد جوان و رهبران افکار عمومی را نسبت به ماهیت و فوائد تعاونی مطلع می‌سازند.»

برنامه ریزی آموزشی:

امروزه با وجود تعاریف روشن و دقیق و عمیق از برنامه و همچنین دسترسی به تئوریه‌ها، اصول و قواعد برنامه ریزی آموزشی دیگر نمی‌توان صرفاً قرار دادن اسامی چند درس و یا تهیه فهرست مندرجات دروس و حتی تنظیم محتوای دوره‌های آموزشی و تهیه مواد آموزشی را برنامه‌ریزی آموزشی قلمداد کرد.

«برنامه ریزی آموزشی برای بخش تعاونی»

از: ابراهیم ماشملو

تعریف:

«یک برنامه آموزشی در حقیقت نقشه‌ای است که در آن فرصتهای مناسب یادگیری برای رسیدن به هدفهای کلی و یا هدفهای جزئی مربوطه، که برای جمعیت مشخصی در نظر گرفته شده‌اند، فراهم گردیده است.»^(۱)

چنین نقشه‌ای می‌بایست دارای هدفهای حساب شده و مشخصی باشد که توسط

نکته بسیار مهمی که باید به آن توجه نمود این است که علل بسیاری از مسائل و مشکلات بخش فعال جامعه را می‌توان در کم و کیف آموزش (بطور عام) و برنامه‌ریزی آموزشی (بطور خاص) جستجو کرد.

برنامه‌ریزان آموزشی معاصر کاملترین مفهومی است که برای برنامه آموزشی تاکنون ارائه شده است.

نکته بسیار مهمی که باید به آن توجه نمود این است که علل بسیاری از مسائل و مشکلات بخش فعال جامعه را می‌توان در کم و کیف آموزش (بطور عام) و برنامه‌ریزی آموزشی (بطور خاص) جستجو کرد.

مشکلات غیرمنتظره با ابعاد مختلف خودنمایی می‌کنند.

باتوجه به مطالب عنوان شده، می‌بایست برنامه ریزی آموزشی را یک جریان مداوم و مستمر داشت و چنین تصویری که بعد از طراحی یک برنامه و حتی به اجرا گذاردن آن وظایف برنامه‌ریزان و امر برنامه‌ریزی آموزشی تمام شده تلقی گردد را از اذهان دست اندرکاران، کارشناسان و مجریان این امر خطیر بیرون برد چراکه، مرحله ارزشیابی در حین اجرا و بعد از اجرای برنامه هنوز باقی مانده است.

بنابراین برخلاف تصور نادرستی که برخی از مفهوم «برنامه» و امر «برنامه‌ریزی» دارند، باید به این حقیقت مهم تاکید شود که ترتیب اجرای یک برنامه و کاربرد ضوابط تعیین شده برای ارزشیابی آن برنامه، در حین اجرا و در پایان اجرا، اجزاء اصلی و جدانشدنی یک برنامه آموزشی می‌باشند. و هرگز نباید برنامه و برنامه‌ریزی را در چارچوب محدود و ناقص طراحی، منجمد نمود. لازم است مجدداً تاکید شود که در برنامه ریزی مفهوم پویا بودن مستتر است نه ایستا بودن.

سطوح برنامه ریزی آموزشی:

برنامه ریزی آموزشی می‌تواند در سطوح، ملی و استانی و شهری انجام پذیرد، عناصر یک برنامه آموزشی و همچنین نحوه طراحی و شرایط و ضوابط اجرائی آن بستگی نزدیک با سطح مورد نظر و کمیت و کیفیت عناصر و شرایط موجود در آن سطح دارد. از مهمترین وظائف برنامه ریزان آموزشی این است که فعالیت‌های آموزشی را در هر سطح با توجه

است که قادر خواهند بود برنامه هائی متکی بر اصول و ضوابط علمی ارائه دهند. مراحل برنامه ریزی آموزشی:

بطور کلی می‌توان گفت که برنامه آموزشی شامل دو مرحله متمایز ولی مرتبط، طراحی و اجراست، در هر یک از این مراحل، برنامه ریزان آموزشی باید باتوجه به اصول و یافته‌های علوم مربوطه و نیز با در نظر گرفتن نیازهای فردی و اجتماعی، شرایط، منابع، امکانات مالی و اجرائی برای تعلیم و تربیت نیروی انسانی کارآمد، برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام دهند.

نکته بسیار مهمی که برنامه ریزان و طراحان برنامه‌های آموزشی می‌بایست بدانند این است که بعد از طراحی یک برنامه آموزشی کارشان تمام شده تلقی نمی‌شود، زیرا قسمت عمده و حیاتی یعنی اجرای برنامه طراحی شده هنوز باقی مانده و معمولاً در حین اجراست که مسائل و

برنامه‌ریزان آموزشی و بسیاری صاحب‌نظران و متخصصان امر استخراج و انتخاب گردیده است. بعلاوه دربارهٔ انتخاب روش، وسایل، ترتیب عمل، ضوابط ارزشیابی از فعالیت‌های آموزشی و بازخورد نتایج ارزشیابی به منظور اصلاح برنامه آموزشی محاسبات و پیش‌بینی‌های لازم صورت گرفته باشد.

آنچه که موجب می‌شود برنامه آموزشی را بعنوان یک نقشه در نظر بگیریم وجود ویژگی‌هایی است که در مفهوم نقشه نهفته است از جمله:

- جنبه‌های تفکر، محاسبه و پیش‌بینی قبل از عمل.

- لحاظ نمودن طراحی با در نظر گرفتن اصول و یافته‌های علوم مربوطه.

- وجود دو مرحله متمایز ولی متکی به هم طراحی و اجرا

- پیش‌بینی مشخصات و ضوابط لازم جهت انتخاب روش، وسایل، ترتیب عمل و معیارهای متناسب ارزشیابی از فعالیت‌های آموزشی.

- کاربردی بودن یعنی اجرا و همچنین امکان باز خورد نتایج حاصله از اجرا جهت اصلاح، ترمیم و یا حتی تغییراتی در نقشه.

- با احتساب یک برنامه آموزشی بعنوان یک نقشه، کار برنامه ریزان در ابتدا طراحی نقشه‌های آموزشی برای مراکز آموزشی در سطوح شهر، استان یا کشور خواهد بود.

در مرحله اجرا امکان ظهور مسائل و مشکلات پیش‌بینی نشده وجود دارد که بیانگر فاصله اجتناب‌ناپذیر تئوری و عمل می‌باشد ولی این مسائل اغلب ناچیزند و نمی‌توان بخاطر آنها، اهمیت و ضرورت داشتن یک نقشه حساب شده، دقیق و علمی را انکار کرد. طراحان برنامه‌های آموزشی نیز تنها با آشنائی از اصول و قواعد و یافته‌های علمی علوم مربوطه و اطلاع از داده‌های دقیق، نیازها، شرایط و امکانات

به نیازها، شرایط و امکانات موجود در آن سطح و در ارتباط و هماهنگی با سایر فعالیتهای آموزشی در سطوح دیگر طراحی نمایند.

بطور کلی برنامه ریزی آموزشی در نظام متمرکز برای مدارس یا مراکز آموزشی یک کشور و در نظام غیر متمرکز برای مدارس و مراکز آموزشی یک منطقه یا یک شهر طراحی و اجرا می‌گردد.

مسائل برنامه ریزی آموزشی:

برنامه ریزی آموزشی با وجودیکه سالهاست در بعضی از کشورهای پیشرفته بصورت دقیق و علمی طراحی و اجر می‌گردد و با وجودیکه در بسیاری از دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی بعنوان یک رشته تحصیلی مشخص و معتبر وجود دارد. هنوز در بسیاری از کشورها، حتی برای بعضی از مسئولان و دست اندرکاران آموزش و پرورش قلمروئی ناشناخته محسوب می‌گردد.

نکته مهم دیگری که می‌بایست به آن اشاره کرد، وجود فاصله‌ای اجتناب‌ناپذیر میان تئوری و عمل است، این موضوع در اصطلاحات علمی نیز (۲) «فاصله تئوری و عمل» نامیده شده است.

قدر مسلم است که هر برنامه طراحی شده‌ای در حین عمل صد در صد موفقیت‌آمیز نخواهد بود و نتایج اجرای برنامه چیزی کمتر از نتایج پیش بینی شده در مراحل طراحی خواهد بود. برنامه ریزی آموزشی کاری بس پیچیده، دقیق و در عین حال پرمسئولیت است زیرا برنامه‌ریز در مسیر اتخاذ تصمیمهای بسیار حیاتی و مهمی قرار می‌گیرد. که با مهمترین گرانبهارترین منبع و سرمایه یک جامعه یعنی سرنوشت نسلهای آن جامعه و کمیت و کیفیت تربیت نیروی انسانی آن سر و کار دارد، از جمله: تصمیمهایی که باید درباره فلسفه آموزش، تعیین خط مشی‌های اصلی و انتخاب هدفهای ملی و میهنی اتخاذ بنماید

واضح است که چنین تصمیم هائی، تعیین کننده بسیاری از هدفهای بزرگ و کوچک دیگرند، و بر روی انتخاب روش تدریس و تهیه و کاربرد وسایل آموزشی و بالاخره میزان ثمربخشی فعالیتهای آموزشی اثرات مطلوب و نامطلوبی بجای خواهند گذاشت.

نظام آموزشی جامعه در حال توسعه ما، می‌بایست از راه برنامه ریزی آموزشی (تاکید به روی بخش) متکی به مبانی علمی و با استفاده از آخرین یافته‌های این علم به یاری جامعه و افرادش برخیزد.

بخصوص با تجزیه و تحلیل مسائل و مشکلات موجود در جوامع پیشرفته، در مقابل عوامل و عناصر مضر و نامطلوب پوشش ایجاد کرده و در برابر تهاجم ارزشهای وارداتی مقاومت و مقابله نماید و از طریق نظام آموزشی احیاء شده، نوسازی‌های لازم را همراه با پیش بینی‌ها و اقدامات مناسب ایجاد نماید.

و اما وظیفه ما؛ سعی کنیم در انتخاب اهداف و برنامه ریزی‌های آموزشی و درسی برای آموزشهای عمومی و آموزشهای تخصصی، موارد زیر را رعایت نموده و تقویت و گسترش دهیم.

۱- در حفظ ارزشهای والای انسانی، فرهنگی و اجتماعی که ثمره تاریخ کهنسال جامعه ایرانی هست آگاهانه بکوشیم و هر نویی را بخاطر نو بودن پذیرا نباشیم و هر کهنه‌ای را بخاطر کهنه بودن بدور نیافکنیم.

۲- تجزیه و تحلیل‌های دقیق و خالی از تعصب از تجربیات و رویدادهای مهم و همچنین مسائل و مشکلات اساسی تعاونیها در جوامع توسعه یافته صنعتی و حتی جوامع در حال توسعه را بررسی نمائیم.

۳- در انتخاب هدفها، روشها و ابزار لازم جهت آموزش و توسعه تعاونیها، بصورت کورکورانه از جوامع پیشرفته پیروی نکنیم و در عین حالیکه به سمت توسعه گام برمی‌داریم هویت قومی و مبانی فرهنگی و

ارزشهای فردی و اجتماعی ارزشمند خود را حفظ و گسترش دهیم.

۴- نظام آموزشی بخش تعاون را از طریق برنامه ریزی‌های دقیق، علمی و حساب شده تقویت کنیم تا بر اثر سیل بنیان کن ارزشهای وارداتی و الگوهای رفتاری جوامع غرب نه تنها مقاوم بشود بلکه اثرات نامطلوب آن خنثی و ارزشها، خصائص و میراث ملی و فرهنگی خود را بیش از پیش ترویج کنیم.

برنامه ریزی آموزشی دوره‌های تخصصی - کاربردی نیازسنجی:

- شناسائی نیازهای تعاونیها (تربیت نیروی انسانی ماهر و زمینه‌های فعالیت).

- تجزیه و تحلیل این نیازها و ارائه راه کارهای مناسب جهت رفع نیازها.

- شناسائی و بررسی مسائل و مشکلات جهت یافتن منشا مشکل و ارائه راه کار مناسب جهت رفع مشکل.

- در نظر گرفتن اولویتها و محدودیتهای.

- بررسی شرایط و امکانات موجود جهت اجرای برنامه و ارائه پیشنهادات راه گشا.

مثال ۱: عدم سرعت و دقت در مسائل مالی شرکت تعاونی و عدم استفاده بهینه از وسایل و ابزار آلات جدید.

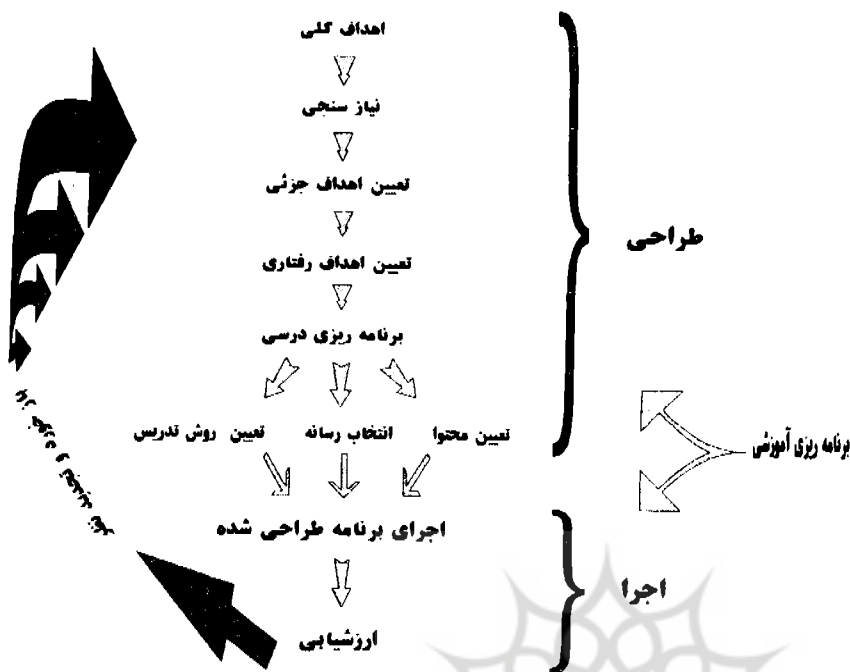
مثال ۲: نیاز به وسیله‌ای جهت سرعت و دقت در کلیه فعالیتهای شرکت.....

اهداف جزئی:

پس از مشخص شدن نیازها و مشکلات، با در نظر گرفتن امکانات و توجه به اولویتهای، اهداف جزئی آموزش را تعیین می‌نمائیم. بدین صورت که براساس اهداف کلی آموزش، اهداف جزئی را بواسطه نیازها و امکانات تعیین نموده و بصورت اهداف رفتاری بنگارش در می‌آوریم. چند مثال از اهداف جزئی:

۱- انتخاب وسیله‌ای جهت رفع نیاز و....
۲- آشنا شدن فراگیران با ماشین حساب.

برخلاف تصور نادرستی که برخی از مفهوم «برنامه» و امر «برنامه ریزی» دارند، باید به این حقیقت مهم تاکید شود که ترتیب اجرای یک برنامه و کاربرد ضوابط تعیین شده برای ارزشیابی آن برنامه، در حین اجرا و در پایان اجرا، اجزاء اصلی و جدانشدنی یک برنامه آموزشی می باشند. و هرگز نباید برنامه و برنامه ریزی را در چارچوب محدود و ناقص طراحی، منجمد نمود.

۳- توانایی استفاده از ماشین حساب برای تسریع و دقت در امور مالی
اهداف رفتاری:

هدفهای رفتاری هدفهایی هستند که در قالب رفتار یادگیرنده بیان شوند و میزان برآورده شدن یا برآورده نشدن آنها را بتوان بطور واضح در رفتار یادگیرنده مشاهده و اندازه گیری نمود.

یکی از مهمترین مراحل کار برنامه ریزی آموزشی، مشخص کردن این اهداف می باشد. که باید، ساده و روشن بیان شوند. بعضی از ویژگیهای اهداف رفتاری بشرح زیر می باشد:

- در قالب رفتار یادگیرنده بیان شود نه یاددهنده.

- روشن، صریح و قابل تشخیص و با افعال بتواند، انجام دهد، بنویسد و..... افعالی که نشاندهنده انجام کاری می باشد به نگارش درآیند.

- به آسانی قابل اندازه گیری و ارزشیابی باشند.

با عنایت به اینکه آموزش در بخش تعاون می بایست عمدتاً عملی باشد پس لازم است مجریان و کارشناسان به این

مهم توجه کافی نموده و هدفهای آموزشی را در قالب کلمات و جملات کلی و نامفهوم بیان ندارند. چرا که ضوابط ارزشیابی

برای مشخص نمودن نتایج و ثمرات یادگیری از میان می رود. در صورتیکه

هدفهای آموزشی، مخصوصاً اهداف رفتاری حتی المقدور در قالب کلمات و

جملات ساده و روشن بیان شوند و حتی الامکان بصورت رفتار مشهود یادگیرنده

بیان گردند، اذهان مدرسان و فراگیران از هرگونه ابهام و تردید پاک می شود و در

هنگام ارزشیابی امکان دخالت احساسات

- مجموعه مفاهیم اساسی مربوط.
- مجموعه روشها و قواعد اساسی رشته مورد نظر.

- مطالب یا مفاهیم کلیدی.
- مفاهیم انتخاب شده جنبه کاربردی داشته و مثالهای روشنی ذکر شود.
- ارتباط با مسایل روز.

در ادامه، مرحله انتخاب رسانه مناسب، جهت انتقال محتوای تعیین شده به فراگیران می باشد، که بستگی زیادی به محتوا دارد، رسانه می تواند مدرس باشد یا یک وسیله آموزشی مثل فیلم یا یک گردش علمی یا کتاب و.... همچنین می توان چند رسانه بصورت ترکیبی انتخاب کرد.

بطور همزمان روش تدریس می بایست مشخص شود، که می توان از تدریس توضیحی استفاده کرد (انتقال مستقیم اطلاعات به فراگیران به وسیله کتاب یا سخنرانی) یا فراگیر را درگیر موضوع کرد تا بشکل فعال در این فرایند نقش ایفا کند

شخصی و یا متوسل شدن به حدس و گمان از میان می رود.

مرحله بعدی، برنامه ریزی درسی، جهت رسیدن به اهداف رفتاری می باشد، در این مرحله می بایست محتوایی مناسب، وسیله و رسانه مناسب و روش تدریس متناسب انتخاب شود.
برنامه ریزی درسی:

«برنامه ریزی درسی عبارت است از برنامه ریزی فعالیتهای یاددهی و یادگیری به منظور ایجاد تغییرات مطلوب در رفتار یادگیرنده و ارزشیابی میزان تحقق این تغییرات» (۳)

در این مرحله از کار برنامه ریزی، می بایست محتوای مورد نیاز، با توجه کامل به اهداف رفتاری مشخص شده، تعیین و انتخاب شود.

مواردی که در انتخاب و تعیین محتوا می بایست رعایت شود:

- دانش اندوخته شده در رشته مورد نظر.

بدهی‌ها و کسری‌های سنگین هستند. در عین حال، برخی تعاونی‌های کوچک - میان - مقیاس خاص وجود دارند که در عملکردهای اقتصادی و مدیریت خود دارای ثبات هستند. آنها منافع زیادی به دست نمی‌آورند و برخی اقدامات نیز برای بهبود مدیریت اقتصادی آنها مثل بهبود مزارع شیلات و گسترش مدیریت برنامه‌ای شیلات در میان صیادان عضو صورت گرفته است در چنین تعاونی‌های شیلاتی روح همبستگی در میان اعضاء قوی است. برحسب مورد، مباحث پیرامون ارزشهای اساسی تعاونی وسیعاً ادامه داشته است تا تعاونی‌های سازمان یافته‌تری در خدمت اعضاء به وجود آید.

TAAVON/E - 66

Tokogawa Feudal Period

MEITT

NILLAGE frshery unie.

Frsheries Unier Standing Rrle

Industreal Unron Law

Net Masters MONBESTO

HOKAIDO IKHITSK ANDOH TAKUSHOKU

Industriol Unriin Central Financial

Corroration.

Central Co - oeration Bork For Agucult er

TANOMOSHI - KO SAKAZUKI

Smallmdlledims Scale Frsheries

Finance Garanmtec Law

Credit Fudb Association

Frsheries Moderniration Fund Promotei Law

gill - net trawler APEX YAMAGATA

YAMAGATA YAMAGATA

YAMAGATA YAMAGATA

YAMAGATA NORINCHUKIN

GYOKYOU CHIKU - GYOREN

بطور کلی می‌توان گفت که برنامه آموزشی شامل دو مرحله متمایز ولی مرتبط، طراحی و اجراست، در هر یک از این مراحل، برنامه ریزان آموزشی باید با توجه به اصول و یافته‌های علوم مربوطه و نیز با در نظر گرفتن نیازهای فردی و اجتماعی، شرایط، منابع، امکانات مالی و اجرایی برای تعلیم و تربیت نیروی انسانی کارآمد، برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام دهند.

ارزشیابی نهایی صورت گیرد پس از بدست آوردن نتایج ارزشیابی مرحله‌ای و نهایی لازم و ضروریست. که کلیه مراحل برنامه ریزی از ابتدای طراحی تا پایان ارزشیابی مورد بازنگری و تجدید نظر جزئی یا کلی قرار گیرد و اشکالات و معایب برنامه رفع گردد، سپس این برنامه با کمترین درصد خطا در محدوده وسیعتر، برای فراگیران بیشتر و در مقاطع زمانی متفاوت قابل اجرا می‌باشد.

مهمترین مرحله‌ای که کارشناسان و همکاران گرامی در ادارات کل، اتحادیه‌ها و شرکتهای تعاونی می‌بایست بدان توجه کافی داشته باشند، مراحل ابتدایی طراحی برنامه می‌باشد که شامل:

- نیازسنجی در ابعاد مختلف (نیروی انسانی، وسایل کار، کمبودها و...)
- تعیین اهداف جزئی (براساس نیازسنجی)
- تعیین اهداف رفتاری.
- ارائه پیشنهادات و راه کارهای مناسب برای هرچه مطلوب‌تر شدن برنامه.

۱- مقدمات برنامه‌ریزی آموزشی و درسی صفحه ۸۵ / دکتر پروند

۲- مقدمات برنامه‌ریزی آموزشی و درسی صفحه ۲۳ / دکتر پروند

۳- مبانی برنامه ریزی آموزشی (برنامه‌ریزی درسی مدارس، تألیف الف لوی - ترجمه فریده مشایخ صفحه ۹

منابع و مأخذ:

- ۱- دکتر محمد حسن پروند - مقدمات برنامه ریزی آموزشی و درسی - انتشارات صحیفه - آخرین چاپ
- ۲- الف لوی - مبانی برنامه‌ریزی آموزشی - انتشارات مدرسه - چاپ چهارم ۶۹ - ترجمه فریده مشایخ
- ۳- دکتر هاشم فردانش - مبانی نظری تکنولوژی آموزشی - انتشارات سمت - تهران ۷۳
- ۴- نشریه رشد تکنولوژی آموزشی - شماره‌های سال ۷۵
- ۵- فصلنامه تعلیم و تربیت - شماره ۲۰۱ سال ۷۴ - سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

و خود جهت یافتن راه حل تلاش کند (روش اکتشافی) روش دیگری وجود دارد بنام روش تسلط یاب که فراگیرنده می‌بایست زمان کافی و لازم در اختیار داشته باشد که به روی جزئیات قسمت اول محتوای انتخاب شده تسلط یابد و تا زمانیکه به این مرحله نرسیده قسمت دوم را شروع نمی‌کند.

روشهای دیگری هم وجود دارند مثل آموزش برنامه‌ای یا یادگیری انفرادی یا تشکیل گروههای کوچک و... که هر کدام از اینها دارای معایب و محاسن خاص می‌باشند.

برنامه ریز می‌بایست به تناسب رشته درسی و با توجه به اهداف رفتاری مدنظر آن رشته و در نظر گرفتن ارتباط و هماهنگی بین تعیین محتوا، انتخاب رسانه و انتخاب روش تدریس، برنامه‌ریزی درسی آن رشته را به انجام رساند. تا این مرحله هدفها مشخص شده‌اند، هدفهای رفتاری به نگارش درآمده، محتوای مناسب تدوین یا انتخاب شده رسانه انتقال محتوا به فراگیرندگان مشخص و روش انتقال معلوم شده‌اند. از این پس اجرای برنامه طراحی شده شروع می‌شود، که بر اساس شرایط و امکانات موجود در محدوده مشخص برای اشخاص معین و در یک مقطع زمانی معلوم، برنامه به طور آزمایشی به اجرا درمی‌آید.

ارزشیابی

نهایتاً مرحله ارزشیابی است که شایسته است برنامه در حین اجرا، مورد ارزشیابی مرحله‌ای و در پایان برنامه

بطوریکه با انجام برنامه‌ریزی صحیح می‌توان در رابطه با ایجاد تعاونیهای جدید مرغداری و توسعه واحدهای موجود با اطمینان بیشتر اقدام نمود. در بخش صنعت امکان انجام فعالیت به شیوه تعاونی بسیار زیاد است و زمینه‌های مستعد متعددی جهت ایجاد تشکلهای تعاونی و راه‌اندازی فعالیت‌های جدید موجود می‌باشد که از جمله آنها ایجاد صنایع تبدیلی است. در این راستا ایجاد ۶ واحد تولیدی پودر ماهی به ظرفیت ۶۰۰۰ تن در مناطق مختلف ساحلی استان و ۶ سردخانه جهت نگهداری ماهی هر یک به ظرفیت ۳۰۰۰ تن در مناطق شرقی - غربی و مرکزی ساحل استان ۶ واحد روغن‌گیری از سبوس برنج به ظرفیت هر واحد ۲/۵ تن در مناطق مختلف روستائی شرق استان و تعداد ۶ واحد تولید سوسیس و کالباس به ظرفیت ۸۰۰۰ تن در منطقه شرق گیلان پیشنهاد می‌گردد.

همچنین ایجاد واحدهای تولید چرم و کیف و کفش با توجه به وجود مواد اولیه در منطقه و در زمینه صنایع ساختمانی ایجاد واحدهای دانه‌بندی شن، تولید آجر ماشینی و کاشی‌سازی و بالاخره در زمینه صنایع دیگر ایجاد واحدهای تولید قوطی کنسرو و فرش ماشینی متناسب با مقتضیات استان شناسائی گردیده‌اند.

در بخش معدن نیز زمینه‌های مناسب برای تشکیل تعاونی وجود دارد و این استان از امکانات معدنی قابل توجهی برخوردار است که سرمایه‌گذاری روی آنها مفید به نظر می‌رسد.

و اما یکی از زمینه‌هایی که کمتر به آن توجه شده و شرایط مناسبی جهت انجام فعالیت در آن فراهم است، خدمات بازرگانی است. استان گیلان به عنوان یک استان ساحلی و برخوردار از پایانه‌های مناسب برای کشتی‌های مسافربری و حمل بار متوسط و سبک دارای موقعیت ویژه‌ای برای خدمات بازرگانی است، و همچنین از

نظر نیروی انسانی متخصص نسبت به سطح ملی دارای وضعیت بهتری می‌باشد. این استان دارای دو مرکز ورود و خروج کالا در بندر انزلی و آستارا است. بندر انزلی دارای دو اسکله عمومی و دو اسکله ویژه با ظرفیت رسمی ۸۵۰ تن در سال می‌باشد که با توجه به زمینه‌های موجود آن بسیار کم است. و بهمین لحاظ می‌باید که به احداث اسکله یکی از زمینه‌هایی است که می‌تواند برای گروهی از افراد ایجاد اشتغال نماید. با این مقدمه و ضمن در نظر گرفتن ویژگیهای استان و شرایط کلی منطقه و همچنین نیازها و استعدادهای آن زمینه‌های ذیل جهت انجام فعالیت به شیوه تعاونی مناسب تشخیص داده شده‌اند.

۱- ایجاد مزرعه مرغ مادر با توجه به رشد مرغداریهای استان و نیاز گسترده به جوجه یکروزه جهت افزایش تولید به تعداد چهار واحد در شهرهای رشت، لاهیجان و تالش.

۲- ایجاد واحدهای مرغ کوشی و تخمگذار حداقل به تعداد ۱۳ واحد مرغ کوشی و ۴ واحد مرغ تخمگذار.

۳- ایجاد واحدهای گاوداری سنتی با توجه به عدم وجود زمینه لازم جهت ایجاد این قبیل واحدها به شیوه صنعتی، به تعداد ۷ واحد در نقاط مختلف استان.

۴- ایجاد کشتارگاه طیور به دلیل نبودن کشتارگاه صنعتی طیور در منطقه به تعداد کافی.

۵- ایجاد کارخانه تولید پودر ماهی با توجه به استقرار بخش عظیمی از شهرها و روستاهای استان در کنار دریای با برکت خزر و امکان صید ماهی کیلکا و تبدیل آن به پودر ماهی و امکان رشد این صنعت و اینکه میزان صید ۳۰ هزار تنی فعلی آن قابل افزایش تا مرز ۱۱۰ هزار تن می‌باشد.

۶- ایجاد کارخانه روغن‌گیری از ماهی کیلکا در یکی از شهرهای ساحلی.

۷- ایجاد کارخانه کنسرو ماهی بمنظور

بهره‌برداری هرچه بهتر از ماهی کیلکا و سایر ماهیان در شهرهای مختلف استان.

۸- ایجاد کارخانه روغن‌گیری از سبوس برنج با توجه به سابقه این امر در منطقه بمنظور استفاده مطلوب از سبوس.

۹- ایجاد کارخانه تولید سوسیس و کالباس بدلیل وجود مواد اولیه در منطقه و قابلیت رقابت این صنعت از نظر کیفیت و قیمت با تولیدات مشابه سایر کشورها و تقاضای فراوان کشورهای حاشیه خزر برای خرید این قبیل محصولات.

۱۰- ایجاد کارخانه‌های قوطی‌سازی، با توجه به امکان ایجاد کارخانجات کنسرو ماهی و کارخانه تولید قوطی کنسرو در یکی از شهرهای انزلی و کیاشهر.

۱۱- ایجاد صنایع چوبی و تولید فیبر و نئوپان و توسعه صنایع در و پنجره‌سازی چوبی و میز و صندلی و مبلی بدلیل تبدیل وضعیت جنگل‌ها و جایگزینی درختان جدید به جای درختهای کهنه و اصلاح نژاد چوب و بهره‌برداری مطلوب از این امکانات در شهرهای مختلف استان.

۱۲- احداث کارخانه چای خشک‌کنی و بهره‌گیری از ضایعات چای با توجه به تولید زیاد برگ سبز چای در نقاط مختلف استان و دور بودن این مناطق از محل کارخانجات چای خشک‌کنی در ظرفیت‌های کوچک برای خشک‌کردن چای و استفاده از ضایعات آن بمنظور تولید تائین و کافئین جهت استفاده در مصارف پزشکی.

۱۳- کارخانه تولید آرد؛ یکی از مواردیکه در استان ضرورت تشکیل آن بشدت احساس می‌گردد کارخانه تولید آرد است که می‌تواند در قالب تعاونی نسبت به ایجاد آن اقدام نمود.

۱۴- کارخانه روغن بادام زمینی؛ نظر باینکه زمین‌های استان گیلان بویژه آستانه اشرفیه استعداد خاصی برای کشت و تولید بادام زمینی و تولید محصولات غذایی دیگر از این محصول را دارد اقدام به این کار

نگرش جدید به تئوری بودجه

ترجمه و تلخیص از دکتر قدرت‌الله طالبی

بودجه‌نویسی همیشه یکی از مهمترین فرآیندهای تصمیم‌گیری دولت‌ها بوده و هست. در بودجه‌نویسی، خدمات و فعالیت‌های کلی دولت که باید انجام شود، مشخص شده و سپس اجرا می‌گردد و اثرهای کلی آن اندازه‌گیری می‌شود.

مسئله اساسی در بودجه‌نویسی این است که چگونه و بر اساس چه معیاری می‌توان (x) میلیارد ریال را بین فعالیت‌های الف و ب و ج و... دولت تخصیص داد به گونه‌ای که بیشترین فایده اجتماعی را در برداشته باشد. حدود دو دهه قبل، پروفیسور «وی - او - کی» نبود یک تئوری بودجه - که می‌توانست در رسیدن به پاسخی برای سؤال بالا کمک کند - را مورد توجه قرار داد. او معتقد است که بودجه،

شکلی از اقتصاد علمی است زیرا که منابع محدود را بین نیازهای نامحدود تقسیم می‌کند.

برای پاسخ به مسأله اساسی بالا در بودجه، وی سه پیشنهاد زیر را که از تئوری‌های اقتصاد گرفته شده و در بودجه عمومی قابل استفاده است مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. این سه پیشنهاد به عنوان اجزا و بلوک‌های یک ساختمان برای ساخت یک تئوری بودجه مناسب می‌باشند. **پیشنهاد ۱:** از آنجایی که منابع کمیاب هستند، مهمترین معیار تخصیص هزینه باید بازده قابل قبول در برابر هزینه فعالیت‌ها داشته باشد. بنابراین تجزیه و تحلیل بودجه به طور اساسی باید مقایسه‌ای بین مزایای راه حل‌های مختلف

تخصیص هزینه باشد (ارزش نسبی).

پیشنهاد ۲: تخصیص بودجه می‌تواند بر اساس تجزیه و تحلیل افزایش روند هزینه‌های دولت با توجه به کاهش فایده نهایی آنها انجام شود، بخصوص نقطه‌ای که اضافه کردن هزینه‌ها - به هر منظوری - به بازده مشابهی منجر می‌شود (تجزیه و تحلیل روند افزایش هزینه‌ها).

پیشنهاد ۳: تخصیص بودجه بر اساس کارایی معین می‌تواند فعالیت‌ها و طرح‌ها را در دستیابی به اهداف عمومی هدایت کند (کارایی مبنای).

به طور کلی هدف این مقاله بحث و بررسی در دو قسمت به شرح زیر می‌باشد: - بحث، و بررسی در مورد سه پیشنهاد پروفیسور «وی - او - کی» در مورد معیارهای تخصیص منابع مالی.

- ارائه و پیشنهاد یک چارچوب مناسب برای ساخت یک تئوری اقتصاد بودجه.

ارزش نسبی در تخصیص منابع مالی
تصمیم‌گیری در تخصیص منابع مالی بر اساس معیار بالا باید پاسخگوی این سؤال باشد که نتایج ناشی از هزینه انجام شده، حداقل باید برابر بهای تمام شده آنها باشد. به عبارت دیگر منافع به دست آمده باید ارزش مخارج انجام شده را داشته باشد.

خواسته‌های بشری به طور قطع نامحدود است و گرچه عرضه منابع در دهه‌های اخیر به طور وسیعی افزایش یافته اما در مقایسه با تقاضا هنوز بسیار کم است. اگر ما منافع کافی را برای برطرف شدن همه نیازها می‌داشتیم بسیار عالی بود. ولی این در عمل غیرممکن است. بنابراین بعضی از نیازها را می‌توان تا حدودی رفع کرد و بعضی نیازها را نمی‌توان رفع نمود. به همین خاطر است که اولویت بندی در تخصیص منابع مالی مطرح می‌شود. ضرورت بودجه عمومی به این دلیل است که آرمان‌ها و خواسته‌های ما

فراتر از توانایی ما هستند. آرمان‌ها و خواسته‌های انسان در واقع نامحدود است. در روبرویی با منابع محدود، اعضای مجلس و دولتمردان باید گزینه‌هایی به شرح زیر انتخاب کنند:

منابع مالی موجود یا باید صرف فعالیت «الف» شود یا برای فعالیت «ب» به مصرف برسد نه هر دو مورد. حال سؤال این است که این انتخاب بر چه معیاری باید صورت گیرد؟

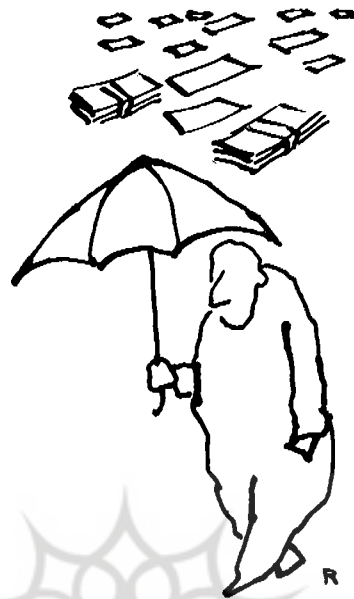
برای جواب به سؤال بالا، پروفیسور پیگو معیار اصل مطلوبیت نهایی که از اقتصاد بخش خصوصی گرفته شده است برای تخصیص هزینه‌های دولتی پیشنهاد می‌کند و می‌گوید، منابع دولتی باید آن چنان میان مصرف‌های دولتی تخصیص و توزیع گردد که مثلاً آخرین ریال برای هر کدام منجر به بازده واقعی یکسان برای همه شود.

برای تعیین نحوه تخصیص منابع مالی بین هزینه دفاعی و هزینه رفاهی باید ارزش نسبی نتایج به دست آمده از هر یک از راه کردها سنجیده شود. چگونه می‌توان به این سؤال پاسخ داد که ۱۰۰ میلیون ریال بیشتر برای هزینه دفاعی تخصیص یابد؟

پروفیسور «پیگو» می‌گوید، با معیار ارزش نسبی می‌توان به این سؤال پاسخ مثبت داد. بنابراین در صورتی می‌توانیم ۱۰۰ میلیون بیشتر را برای هزینه دفاعی به‌پردازیم که فکر کنیم نتایج با ارزش‌تری نسبت به پرداخت هزینه رفاهی دارد.

برای قضاوت در مورد تخصیص بهینه منابع، نتایج حاصل از هزینه کردن در این فعالیت باید ضروری‌تر از هر نوع فعالیت دیگر باشد. به عبارت دیگر بودجه درخواستی برای یک فعالیت نمی‌تواند تنها به دلیل مخارج بسیار بالای آن رد شود بلکه مخارج آن باید در ارتباط با منافع آن در نظر گرفته شده و منافع به دست آمده باید ارزش مخارج انجام شده را بر حسب

تصمیم‌گیری در تخصیص منابع مالی باید پاسخگوی این سؤال باشد که نتایج ناشی از هزینه انجام شده، حداقل باید برابر بهای تمام شده آنها باشد. به عبارت دیگر منافع به دست آمده باید ارزش مخارج انجام شده را داشته باشد.

نتایج فعالیت مورد نظر یا جایگزین آن داشته باشد.

تجزیه و تحلیل روند افزایش هزینه

راهنمای اساسی برای تجزیه و تحلیل بودجه این است که نتایج به دست آمده باید بر اساس هزینه‌هایشان مورد ارزیابی قرار گیرند. تجزیه و تحلیل بودجه یک مقایسه ارزش‌های نسبی را شامل می‌شود. چگونه می‌توان یک مقایسه ارزش‌های نسبی ایجاد کرد؟

مفهوم مطلوبیت نهایی، راهی برای پاسخگویی به این سؤال پیشنهاد می‌کند. روش این است که منابع موجود را صرف افزایش هزینه فعالیت‌های فعلی کنیم و باید توجه داشت که کدام یک از این افزایش‌ها منجر به منافع بیشتر می‌شود. در اینجا تجزیه و تحلیل روند افزایش هزینه‌ها به علت کاهش مطلوبیت، لازم است. این تقریباً بدین معنی است که اگر ما واحدهای بیشتر و بیشتری از یک کالا بطلبیم، واحدهای اضافی ارزش مصرف کمتر و کمتری

دارند. اگر واحدهای اضافی درخواست شده به مقدار کافی باشند، یک واحد اضافی ممکن است در کل هیچ ارزشی نداشته باشد و یاحتی ارزش آن منفی باشد. به عنوان مثال برای یک اتومبیل سواری، چهار لاستیک ضروری است اما لاستیک پنجم ضرورت کمتری دارد ولی سودمند است. لاستیک ششم ضرورت خیلی کمتری دارد ولی هزینه‌اش برابر با هر کدام از پنج لاستیک قبلی است. بنابراین باید برای آن ارزش مصرف کمتری در نظر داشته باشیم.

به علت مسأله کاهش مطلوبیت، تأکیدی بر تعیین مجموع یا متوسط منافع مکتسبه از مجموع هزینه‌ها برای کالا یا فعالیت خاص وجود ندارد بلکه باید منافع را همزمان با افزایش منابع مورد توجه قرار داد.

برای مثال اگر یک میلیون تفنگ ضد تانک، نقش با ارزشی در برنده شدن یک جنگ دارند، نباید تصور کرد که اگر دو میلیون از آنها را داشته باشیم این نقش دو برابر می‌شود. ممکن است سربازان کافی برای استفاده از این جنگ‌افزار نداشته باشیم. در اینجا مهم نیست که نقش تفنگ ضد تانک در برنده شدن جنگ چقدر است، مهم این است که هزینه‌ای اضافی برای تفنگ‌ها بر اساس مسأله کاهش مطلوبیت نهایی، متحمل می‌شویم. بنابراین تا وقتی که ما منابع کافی برای آنچه می‌خواهیم در اختیار نداریم، حتی نباید تصور کرد که اگر تولید تفنگ به اندازه‌ای باشد که بتوان از آنها استفاده کرد، مصرف بهینه منابع خواهیم داشت. چه بسا ممکن است مواد و نیروی انسانی مصرفی برای تولید ۱۰۰۰ تفنگ آخر ارزش بیشتری در مقایسه با مصرف همان مواد و نیروی انسانی جهت تولید نارنجک دستی داشته باشد. این نتایج ما را به ملاک اصلی تصمیم‌گیری در مورد چگونگی انجام هزینه در هر فعالیت می‌رساند. باید به اندازه‌ای پول برای

تجزیه و تحلیل بر حسب مقاصد مشترک، یک مبنای اصلی برای فعالیتهای مردم بر اساس پایان کار و یا مقاصد مقرر شده توسط مجلس به وجود می آورد. این به آن معناست که مسئولیت اصلی مجلس در قبال مردم، تصمیم گیری برای استفاده بهینه از منابع است.

ساخت تفنگ اختصاص دهیم که آخرین ریال صرف شده ارزشی برابر با آخرین ریال مصرف شده - برای نارنجک دستی یا هر منظور دیگر - نداشته باشد. اگر بیش از اندازه صرف تولید تفنگ کنیم، محل مصرف ارزشمندتری را از دست می دهیم. همان طوری که در تئوری مطلوبیت مورد نظر است، اگر هزینه ها بین مقاصد مختلف به گونه ای تخصیص داده شوند که آخرین ریال مصرفی در هر کدام، بازده واقعی داشته باشند، بیشترین منافع کسب می شود. هم چنین مفهوم مطلوبیت نهایی بیان می کند که مقایسه ارزش افزایش هزینه ها تنها در نقطه تفاوت و یا نزدیکی آن معنادار و لازم است.

یک سؤال اساسی در این روش این است که چطور ارزش کارکردهای غیرمشابه می توانند مقایسه شوند؟ چطور ارزش یک بمب اتم و یک تحقیق در مورد سرطان می تواند با هم مقایسه شود؟ یا این که ارزش جاده های عمومی با مدارس عمومی را چطور می توان مقایسه کرد؟ برای پاسخ به سؤالات بالا در تجزیه و تحلیل بودجه می توان از معیار «کارآیی نسبی» استفاده کرد.

کارآیی نسبی

ارزش نسبی دو چیز غیرمشابه نمی تواند مقایسه شود مگر این که آنها جنبه های مشترکی را داشته باشند. جنبه مشترک یک بمب اتم و یک تحقیق سرطان، جاده های عمومی و مدارس عمومی بستگی به اهداف و مقاصد وسیع دولت در ارائه خدمات عمومی دارد. ارزش این فعالیتها باید با توجه به کارآیی مربوط به آنها در رسیدن به اهداف مشترک سنجیده شود.

اگر به مثالی که در قسمت تجزیه و تحلیل روند افزایش هزینه گفته شد توجه داشته باشیم، تفنگ های ضدتانک به دلیل تفنگ بودنش ساخته نمی شود بلکه به دلیل این که به برنده شدن در جنگ کمک می کند تولید می شوند. گرچه تفنگ، نارنجک دستی و... چیزهای نامشابه هستند اما تمام آنها به دفاع ملی کمک می کنند. ارزش نسبی این اقلام می تواند بر حسب کارآیی مربوط به آنها در برنده شدن جنگ اندازه گیری شود. جنگ هم تنها به دلیل استفاده از این وسایل شروع نمی شود بلکه هدف از شروع جنگ رسیدن به مقاصد بزرگ، یعنی منافع ملی است. همچنین اهداف اقتصادی کشورهای خارجی نیز در همین راستاست.

بنابراین آنها در رسیدن به هدف مشترک با هم مشترک هستند. ارزش نسبی فعالیت های نظامی و اهداف اقتصادی نیز می توانند بر حسب کارآیی شان در رسیدن به این اهداف مقایسه شود.

برآورد بر حسب مقاصد مشترک راه دیگری برای بیان این نکته است که «موارد اصلی می توانند بر حسب پایان کار و میزان کمک آنها در دستیابی به مقاصد برآورد شوند». چگونه می توان چنین تصمیم مهمی را گرفت؟

در یک سیستم دموکراسی، ما چندان دخالتی در این که تصمیم ها چگونه و توسط چه کسانی گرفته می شوند نداریم. ایده آل سیستم دموکراسی این است که خواسته های مردم، صرف نظر از این که چگونه به خواسته هایشان می رسند و این خواسته ها تا چه حد ممکن است غیرعقلانه باشد، عملکرد دولت را تنظیم می کند. نمایندگان مردم در مجلس،

محدودیت های عملی

اگر چه معیارهای پیشنهاد شده

جهت نمونه کردن درست

بودجه، ارتباط ارزش بی، تجزیه و تحلیل روند افزایش هزینه و کارآیی نسبی را نشان می دهد، با این وجود همیشه ارتباط آنها به راحتی مقدور نیست. زیرا به طور معمول در نمونه، ارقام دقیق برای استفاده در دسترس نیست. گرچه این نمونه ها به منظورهای تئوریک کاربرد دارند ولی اگر کسی بخواهد ارقامی را در معادله قرار دهد، استفاده عملی از پاسخها بستگی به صحت و سقم ارقام دارد.

مواردی وجود دارد که پیش بینی

شرایط و نیازهای آتی مشکل است. ارزش، تابعی از نیاز است و نیاز در زمان های مختلف فرق می کند. به عنوان مثال، چگونه توازن بین هزینه های بهداشت عمومی و خدمات دفاعی در شرایط مختلف جنگی، جنگ سرد و غیر جنگی انجام می شود.

بنابراین تصمیم های بودجه نه تنها باید بر اساس نیازهای امروزی گرفته شود بلکه باید بر اساس پیش بینی نیازهای سال های آتی یا دهه آینده صورت بگیرد. تصمیم ها نباید بر اساس توان کارخانه ها گرفته شود بلکه باید بر اساس پیش بینی نیازها به عنوان یک ملاک در ارتباط با هزینه هایی که جهت رفع نیازها مصرف می شوند، تصمیم گیری کرد. در بعضی از موارد نه تنها تصمیم های بودجه ای، بر اساس فرضیه های محض از نیازها و موفقیت های آتی است بلکه بیشتر فعالیت های دولتی به شکل طبیعی آن گونه هستند که موفقیت آنها نمی تواند حتی بعد از انجام آنها با دقت بر اساس مخارج شان اندازه گیری شود. به عنوان مثال یک شخص چگونه می تواند

فعالیت‌های دولتی می‌توان همانند کار فردی که از نانوائی نان می‌خرد بحث کرد. اعضای مجلس در واقع همچون نماینده خرید مردم کشور عمل می‌کنند. قیمت‌های بازار برای دولت همان اهمیت را دارند که در یک مؤسسه خصوصی دارا هستند. برای ایجاد یک جاده، یک ساختمان و یا یک سد (حتی اگر توسط یک اداره دولتی ایجاد شوند) دولت باید همانند یک مؤسسه خصوصی قیمت بازار مواد اولیه و نیروی انسانی به کار گرفته را بپردازد. اگر قیمت‌های بازار، راهنمای محاسبات اقتصادی باشند، یک مهندس دولتی همانند مهندس مشابه در بخش خصوصی، ارقامی برای قرار دادن در محاسبات در اختیار دارد و قیمت‌های بازار به موقع به او کمک می‌کنند تا کم هزینه‌ترین ترکیب مواد و نیروی انسانی و ماشین آلات مصرفی را به دست آورد.

پس از این که کلیه محدودیت‌ها از بین رفت و حداقل هزینه انجام یک کار به دست آمد، یک مسأله مدیریت به وجود می‌آید. آیا کار به شکل صحیح انجام گرفته است؟ بی شک پاسخ دکتر میسز این است که در مؤسسات خصوصی اگر سود کسب شود کار به درستی انجام شده است. برای محاسبه این که آیا فعالیت منجر به کسب سود می‌شود یا نه، بازرگانان نیز با مشکلاتی همانند دولتمردان روبرو هستند. آنان باید شرایط آتی بازار را پیش بینی کنند. برای مثال هنوز هیچ روشی برای اندازه‌گیری دقیق میزان سود یا زیان به دست آمده از فعالیت‌هایی مانند تبلیغات، تحقیقات و برنامه‌های رفاهی کارکنان، پیدا نشده است. علاوه بر این اگر یک بازرگان بخواهد به بیشترین حد سودآوری برسد، نمی‌تواند تعیین کند که فعالیتی که می‌خواهد انجام دهد برای او سودآور است بلکه باید اطمینان یابد که این فعالیت، سودآورترین فعالیت موجود برای اوست.

این مسأله به عقیده نویسنده آن گونه که هست ما را به نبود روش‌های مناسب بودجه و نه ارقام صحیح می‌رساند.

بحث اصلی دکتر «میسز» این است که بوروکراسی به معنی محاسبه فواید مربوط به فعالیت‌های دولتی نیست زیرا که این فعالیتها در بازار آزاد قیمتی ندارند و به این ترتیب بیان می‌کند که ادارات دولتی، معیاری برای ارزشیابی فعالیت‌های خود ندارند. به بیان دیگر او می‌گوید اگر یک مؤسسه عمومی بدون در نظر داشتن کسب سود اداره شود، رفتار عموم مردم در زمان‌های طولانی نشانگر منافع این فعالیت نخواهد بود و به این صورت نتیجه می‌گیرد که مسأله مدیران بوروکرات دقیقاً فقدان روش برای محاسبه است. اما ما نمی‌توانیم بپذیریم که ادارات دولتی به طور کامل فاقد چنین معیاری هستند. چنانکه اشاره شد، اعتبارات همانند قیمت‌های بازار، با ارقام مشخص می‌شوند و این ارقام نشان می‌دهد که نمایندگان مردم تا چه مبلغی برای کالاها و خدمات دولتی خواهند پرداخت. در تصویب اعتبار، اعضای مجلس بر این نقطه نظر تأکید دارند که در مورد منافع

بگوید که چه مقدار از خسارت‌های آتش‌سوزی به ازای هر ۱۰۰۰ ریال که در اداره آتش‌نشانی خرچ شده است جلوگیری شده است. بنابراین جمع‌آوری ارقام صحیح که پرفسور «کی» را به مسأله علمی تئوری مطلوبیت نهایی در بودجه عمومی راهنمایی کند، مشکل است. بنابراین نتیجه گرفته می‌شود که:

کاربرد اصل مطلوبیت نهایی که بیشتر در تجزیه و تحلیل بازار اقتصادی به خوبی کاربرد داشته و دارد برای بودجه عمومی مناسب نیست. مشکل اصلی دیگر در کاربرد اصل مطلوبیت نهایی، تخصیص منابع مالی دولتی با ارجحیت سیاسی آن می‌باشد.

نقطه نظری که این مقاله بر آن تأکید دارد، قابلیت عملی کردن روش‌هایی است که اقتصاددان‌ها برای تئوری بودجه پیشنهاد کرده‌اند. اجرا کردن عملی روش‌ها همراه با محدودیت است که به عنوان مثال آقای «لودوینگ ون میسز» در کتابش به نام «بوروکراسی» بیان می‌کند که هیچ روش محاسبه اقتصادی که بتواند از طرف دولتمردان به کار گرفته شود، وجود ندارد.

بنابراین او با مشکلاتی همانند آنچه ادارات دولتی در مورد ارزش نسبی داشتند، روبرو است.

روش محاسبات یک اداره دولتی در موردی مشابه باید دقیقاً همین گونه باشد. هرچند در بسیاری از موارد، طبق خدمات دولتی به گونه‌ای است که مجلس نمی‌تواند بر قیمت‌های آنها تأثیر گذارد. در روبرو شدن با چنین موردی، مؤسسه‌های خصوصی نیز باید همین محاسبات را انجام دهند.

وقتی در فعالیت‌های دولتی مانند آموزش، روابط خارجی و تفریحات عمومی با این مسأله روبرو می‌شویم، اهداف ناملموس‌تر می‌شوند و نتیجه قابلیت اندازه‌گیری کمتری دارد. میزان منافع به دست آمده از افزایش مخارج به سختی قابل تعیین است و ارقام مورد استفاده در معادلات، ثبات کمتری دارند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که اعتقاد دکتر «میسز» این است که تفاوت بین بازرگانان و دولت در محاسبات اقتصادی در روش‌های محاسبه نیست، همان طور که بر اساس ارقام مورد استفاده در محاسبات نیست.

ارائه و پیشنهاد یک چارچوب مناسب برای یک تئوری اقتصادی بودجه

در تحلیل معیارهای پیشنهاد شده در مورد تخصیص منابع مالی، بر اهمیت نگرش به بودجه‌بندی با معیار ارزش نسبی تأکید شد و قابلیت اجرای دو معیار تجزیه و تحلیل روند افزایش هزینه و کارایی نسبی در دستیابی به یک هدف مشترک مورد بررسی قرار گرفت. پرفسور «کی» در مورد پیشنهاد روش بودجه عمومی قابل اجرا (عملی) می‌گوید، «شاید نظریه در مورد تخصیص هزینه از طریق جایگزینی راه‌های مشابه و اجبار در به کار گرفتن معیار ارزش نسبی عملی شود». او همچنین می‌گوید، برآورد و تصویب بودجه تقریباً

کاربرد اصل مطلوبیت نهایی که بیشتر در تجزیه و تحلیل بازار اقتصادی به خوبی کاربرد داشته و دارد برای بودجه عمومی مناسب نیست. مشکل اصلی دیگر در کاربرد اصل مطلوبیت نهایی، تخصیص منابع مالی دولتی با ارجحیت سیاسی آن می‌باشد.

به یک شکل انجام می‌شوند. با وجود این آنچه آنها را برای مقایسه آسان می‌کند، مزیت‌های نسبی آنها است.

سیستمی که تعریف شد به نام «سیستم بودجه انتخابی» شناخته می‌شود. طی مراحل تعیین بودجه هر کارمندی که بودجه‌ای را برآورد می‌کند، برآوردش هم به عنوان مبنایی برای درخواست اعتبار و هم به عنوان مبنایی برای تخصیص آن پس از تصویب اعتبار، معرفی می‌شود. برای مثال، اگر مقدار برآورد اصلی ۱۰۰ باشد ممکن است اعداد بودجه انتخابی ۸۰، ۹۰، ۱۱۰ و یا ۱۲۰ درصد آن باشد. ارقام اختیاری ممکن است با شرایط تغییر کنند. به طور معمول سه رقم از این ارقام بودجه به عنوان دامنه تغییرات احتمالی بودجه انتخاب می‌شود. در برآورد بودجه ممکن است هر کارمند مجاز باشد یک یا چند بودجه انتخابی بیشتر و از مجموعی بیش از حداکثر رقم پیشنهاد مسئول اداره‌اش ارائه کند.

برای برآورد بودجه در نزدیکی نقطه تفاوت، مقدار بودجه‌های انتخابی باید در دامنه، مقداری کمتر از حداقل میزان تعیین شده و تا حدی بیش از مقدار پیشنهادی باشد. در بعضی از موارد افزایش تا ۱۰٪ به تصویب می‌رسد و گاه افزایش مقداری بیشتر یا کمتر از این لازم است.

مقادیر بودجه اختیاری باید از طریق سازمان برنامه و بودجه تعیین شود. سازمان برنامه و بودجه سطح بودجه‌های

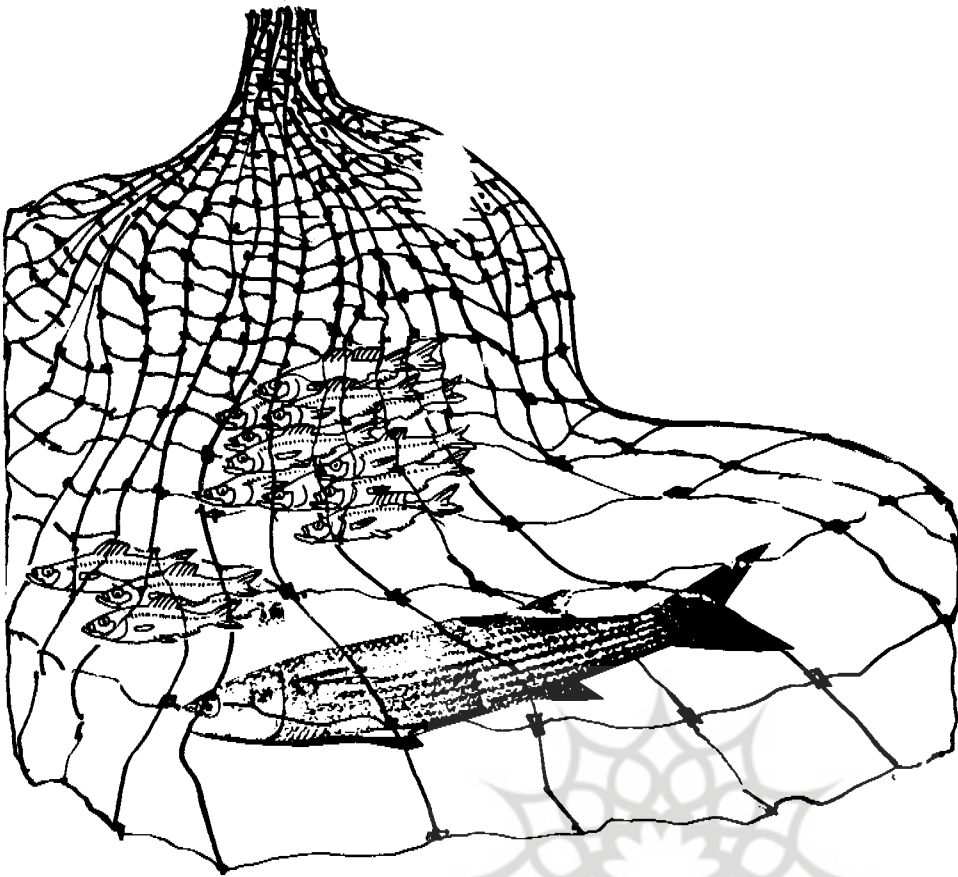
انتخابی کل مخارج دولت رامشخص کرده و مقدار مربوط به هر اداره یا بخش را تعیین می‌کند. سپس رییس هر اداره یا بخش باید سطح بودجه انتخابی هر یک از قسمت‌ها رامشخص کند. ادارات نیز در تهیه بودجه انتخابی باید ابتدا مشخصات، مقادیر و کیفیت خدمات ارائه شده توسط خود را تعیین کنند. علاوه بر این، آنها باید اهداف خدمات ارائه شده توسط هر کدام از مقادیر انتخابی و منافع و یا اتلاف اعتبار ناشی از هر کدام آنها را بازنگری کنند. در سطوح بالاتر کارمندان مسؤول باید مروری بر پیشنهادهای ارائه شده توسط رده‌های پایین‌تر داشته باشند و از بین آنها ترکیب مناسب‌تری را برای مقام بالاتر از خود انتخاب کنند. در پایان، سازمان برنامه و بودجه از طریق ریاست جمهوری می‌تواند بودجه‌های انتخابی را به مجلس ارائه دهد. در این سطح بودجه باید بازتاب مسایل اصلی برنامه کار دولت باشد.

مراحل بودجه انتخابی بالا را می‌توان با دیگر روش‌ها و تکنیک‌های زیر که امروز در بودجه‌نویسی (بودجه انتخابی) نسبت به دیگر روش‌های بالا روشن شود.

- ۱- بودجه نامحدود.
- ۲- بودجه محدود.
- ۳- بودجه بر اساس اندازه‌گیری کار هزینه واحد.
- ۴- بودجه بر اساس تجزیه و تحلیل روندافزایش هزینه.
- ۵- بودجه بر اساس فهرست بندی اولویت‌ها.
- ۶- بودجه بر اساس کنترل مورد به مورد.

بودجه نامحدود

در این روش به سازمان و ادارات تابعه اعلام می‌شود که بودجه خودشان را بر مبنای مقداری که کارکنان زیرمجموعه خود پیشنهاد می‌کنند، بر آورد نمایند. این برآورد ساده نشان دهنده این است که قضاوت کارکنان، مناسب‌ترین وسیله برای

وظایف در سازمان تعاونی شما اتخاذ تصمیم شود.

دوم - شما باید به اهمیت برنامه‌ریزی واقف باشید، برنامه‌ریزی در یک تعاونی درست مانند فرمان یک اتومبیل است که اگر اتومبیل شما فرمان نداشته باشد شما را بداخل جوی کنار خیابان هدایت خواهد کرد.

البته پی بردن به اهمیت برنامه‌ریزی به تنهایی کافی نیست باید بتوانی و بدانی که سوالات صحیح بپرسی. ما یک طرح سی سوالی برای شما در این کتابچه مطرح کرده‌ایم شما می‌توانید آنها را مطالعه و سوالات دیگری نیز از خودتان به آن بیفزائید.

سوم - در تحلیل پایانی بسعنوان یک شخصیت همه چیز بستگی به خودت دارد که چه کسی هستی؟

اگر علاقمند و واجد شرایط هستی ما بتو بگوئیم که خودت را از طریق سوگند متعهد و پای بند کن.

بقیه از صفحه ۱۳

دست اجرا تشکیل گردیده که در امر صیادی فعالیت دارند. مجموع تعداد اعضاء این تعاونیها ۳۰۷ نفر می‌باشد که با حجم سرمایه‌گذاری حدود ۳۹۰ میلیون ریال نسبت به خرید شناور و سایر ابزار صید اقدام نموده‌اند.

۳- استان خوزستان:

در استان خوزستان ۳ شرکت تعاونی فعال و در دست اجرا تشکیل گردیده که با تعداد ۲۹ نفر عضو و ۱۳۲۷ میلیون ریال سرمایه‌گذاری دارای ۲ کشتی و یک لنج می‌باشند که ظرفیت صید آنها ۲۸۰ تن ماهی و میگو در سال است.

۴- استان سیستان و بلوچستان:

در این استان ۲ شرکت تعاونی صیادی با ۱۴ نفر عضو و سرمایه‌گذاری ۴۲۱ میلیون ریال تشکیل شده است. این دو تعاونی دارای یک فروند لنج با ظرفیت ۷۵ تن صید در سال می‌باشند.

۵- استان مازندران:

عمده فعالیت تعاونیهای تولیدی در زمینه صید و صیادی مربوط به شرکتهای تعاونی صید کیلکا می‌باشد. که مجموعاً ۱۹ شرکت تعاونی کیلکاگیر با ۲۱۷ نفر عضو در این استان در حال فعالیت و یا در دست اجرا بوده و میزان سرمایه‌گذاری کلی این طرحها حدود ۶۶۵۶ میلیون ریال می‌باشد و تاکنون تعاونیهای فعال موفق به خرید ۱۱ فروند لنج صیادی با ظرفیت تولید ۱۰۸۰۰ تن گردیده‌اند.

۶- استان گیلان:

در این استان تا کنون ۶۲ شرکت تعاونی فعال و ۲۷ شرکت در دست اجرا در زمینه صید ماهی کیلکا متشکل گردیده‌اند که تعداد اعضاء این شرکتها ۱۰۶۸ نفر با ۱۳۳۵ نفر شاغل می‌باشد. میزان سرمایه‌گذاری کل طرحها ۱۰۴۲۳ میلیون ریال است در این تعاونیها ۴۸ فروند لنج و ۴۱ عدد قایق موجود است که، ظرفیت تولید این شناورها ۳۲۴۰۰ تن ماهی کیلکا در سال می‌باشد.

با توجه به جمع‌بندی بعمل آمده از فعالیت‌های شرکتهای تعاونی صیادی میزان ماهی و میگوی استحصالی توسط این شرکتها بالغ بر ۲۲۰ هزار تن می‌گردد که در حقیقت ۵۰٪ ماهی و میگو استحصالی از آبهای شمالی و جنوبی کشور را در بر می‌گیرد.

آسیای شرقی در ۲۵ سال آینده

تلخیص و ترجمه: محمدرضا متوسلی

نبات و نظم نباید مانع خلاقیت گردد و خلاقیت بدون نظم احتمالاً نتیجه‌ای جز بدبختی ندارد. جالبترین و موفق‌ترین اجتماعات سعی می‌کنند نبات و نظم را همراه با خلاقیت داشته باشند بنابراین، اجتماعات کارآ و انسانی بین نظم و فردگرایی تعادل ایجاد می‌نمایند.

قرن نوزدهم قرن اروپا بود، قرن بیستم قرن آمریکا و قرن ۲۱ قرن آسیا است.

ژاپن تکنولوژی دارد، چین منابع دارد و هر دو نسبت به هم منافع متقابل دارند. آسیای شرقی مسیر پرمانعی دارد، در ۲۵ سال آینده این منطقه در جهان سریعترین رشد را خواهد داشت و موتورهای آن رشد صنایع سبک می‌باشند که به اروپا و آمریکای شمالی صادر خواهند شد. سیاست بکارگیری اینگونه صادرات به عنوان موتور رشد برای کشورهایی از قبیل سنگاپور، هنگ‌کنگ و متحدین اروپا مثل ژاپن و کره مؤثر واقع شده ولی برای غولی مانند چین کارگر نخواهد افتاد.

پس از جنگ «دوم جهانی»، کشورهای آسیای شرقی از طریق کپی کردن محصولات آمریکای شمالی و اروپا فن‌آوری را کسب می‌نمودند اما اکنون ژاپن کشوری است که خود رهبر دنیا در ارائه فن‌آوری است. آمریکا و انگلیس از فن‌آوری ژاپن چیزها یاد گرفته‌اند. ژاپن مثل هر ملت دیگری با این مشکل مواجه است که «هرچه صنعت تولیدی بهره‌ورتر شود نسبت اشتغال نیروی کار کمتر می‌گردد.»

ژاپن بزرگترین امپراطوری تجاری جهان است. مردم ژاپن با سه چالش باید روبرو شوند:

دو نسل پیش، ژاپن جوانترین کشور جهان بود و اکنون پیرترین کشورهاست.

با جمعیت پیر، زیرا جمعیت پیر موجب کاهش رشد اقتصادی و سطح زندگی کارگرانش می‌گردد.

رهبر منطقه‌ای جهان شدن، مسئول امنیت خود بودن و راهنمای بالغ و عاقل برای سایر کشورهای در حال پیشرفت از نظر فن‌آوری بودن.

ژاپن - بزرگترین امپراطوری تجاری روی زمین

ژاپن می‌تواند ثابت کند که ژاپنی‌های پیر سالم و دانشمند مانند پیران سایر کشورها نیستند بلکه می‌توانند بهره‌وری بیشتر و انعطاف‌پذیری بالاتری داشته باشند. ژاپن از منافع صادرات غیرملموس خود مانند سود سهام و سرمایه‌گذاری‌هایش در خارج نیز بهره‌مند خواهد گردید.

ژاپن بیشتر شبیه بریتانیای اواخر قرن نوزدهم خواهد شد تا ژاپن پس از جنگ، بنابراین سیاست خارجی متوجه حفظ آن سرمایه‌گذاری‌ها و جریان درآمد ناشی از آنها خواهد شد و بدنبال موقعیتهای سرمایه‌گذاری جدید خواهد رفت تا صادرات فیزیکی.

تا سال ۲۰۱۰ ژاپن ۳ صنعت موتورسازی بریتانیا را به عنوان مثال کنترل خواهد کرد و اکثر مکانهای اداری مهم مراکز شهری آمریکا را مالک خواهد شد و هتل‌های زنجیره‌ای خود را در اطراف دنیا گسترش خواهد داد. در آینده به تدریج سرمایه‌گذاری ژاپن از آمریکای شمالی و اروپا به آسیا منتقل خواهد شد.

با وجود این ژاپن باید در تخلیه ثروت خود بصورت سرمایه‌گذاری در کشورهای آمریکایی و اروپایی دقت نماید. لاقط در اوایلین سالهای قرن دیگر آسیا از موقعیتهای سرمایه‌گذاری بهتر برخوردار خواهد بود زیرا رشد سریعتری خواهد داشت.

ممکن است ژاپن به دو مسیر کشیده شود: یکی اینکه شغل‌های کم‌جاذبه را به تدریج به خارج صادر کند و به درآمد سرمایه‌گذاری در حال افزایش خود اتکا نماید و دیگر اینکه کار انتقال تکنولوژی و آموزش به دنیا را شروع نماید و از نقش رهبری لذت ببرد. زیرا هرچه بیشتر آموزش دهد، خود بیشتر راجع به سایر جوامع می‌آموزد و برای حفاظت خود از رشک و حسد دیگران ناچار است بیاموزد. با احتمال زیاد همزمان در هر دو جهت حرکت خواهد کرد.

تایوان در آینده به منطقه اقتصادی چین ملحق خواهد شد. مرحله بعدی توسعه اقتصادی در تایوان نه تنها به سرمایه گذاری با مقیاس بزرگ بلکه نیاز به انتقال به محصولات با ارزش افزوده بالاتر دارد، و این کار ساده‌ای نخواهد بود.

سنگاپور

سنگاپور جذاب است، زیرا کاملترین نمونه یک کشور منظم و با دانش دنیاست. در نسل آینده اگر کشوری بتواند با ژاپن رقابت کند و از اروپا و آمریکای شمالی سبقت بگیرد همین سنگاپور است! گر چه فی‌نفسه به لحاظ کوچک بودن سهم آن در اقتصاد جهانی زیاد نیست.

اندونزی، مالزی، کامبوج، لائوس و تایلند

اندونزی پس از چین و ژاپن به لحاظ بزرگی و منابع طبیعی اقتصاد در منطقه خواهد شد. مالزی به لحاظ نزدیک بودن به سنگاپور بزرگترین خواهد بود. اما مهمترین نقطه تمرکز رشد را مجموعه کشورهای ویتنام، کامبوج، لائوس، تایلند و برمه تشکیل خواهند داد. در صورت داشتن دولت شایسته و درست و متعهد به سیستم بازار، کل این منطقه به جهش اقتصادی نائل خواهد شد و تا سال ۲۰۲۰ درآمدی شبیه سطح درآمد تایوان کنونی خواهند داشت.

در هر صورت منطقه به سرنوشت خود خواهد رسید و این در حالی است که هیچ کشوری در غرب انگیزه کمک به آنان را ندارد و منطقه باید روی پای خود بایستد.

استرالیا و نیوزیلند

همزمان با فاصله آسیا از آمریکای شمالی و اروپا، کشورهای استرالیا و نیوزیلند به تدریج از جنوب بطرف شمال متمایل می‌شوند. تا سال ۲۰۲۰ کشور استرالیا به تدریج جزء آسیا خواهد شد و به بزرگترین منطقه اقتصادی جهان یعنی آسیا خواهد پیوست. بیشترین مهاجرین استرالیا و نیوزیلند آسیایی هستند. این دو

است تجزیه شود!! در هر صورت بقیه دنیا در قرن آینده از چین می‌ترسند. **ببرهای قدیم و جدید**

۴ کشور صنعتی جدید آسیای شرقی: کره جنوبی، تایوان، هنگ کنگ و سنگاپور، دارای تجربه رشد اقتصادی سریع هستند و به یکدیگر بصورت یک مجموعه کمک می‌کنند. پیش بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۰ دو کره بهم ملحق و یک کشور واحد بشوند و برای اینکار یک همکاری دو جانبه لازم است نه تسخیر یکی بوسیله دیگری. کشور کره جنوبی به لحاظ موفقیت اقتصادی و جمعیت بیشترش شریک برتر خواهد بود و یک برهه از زمان برای اتحاد عملی طول خواهد کشید تا به عنوان یک مقوله اقتصادی واحد تلقی شوند.

چین - غولی که بیدار می‌شود

نیروی کار ارزان چین در کاهش قیمت کالا مؤثر است. توسعه صادرات با ارزش افزوده بالا راهی طولانی و مشکل است، و آمریکای شمالی، اروپا و ژاپن هم بیکار نمی‌نشینند. چین باید بیشتر به رشد داخلی خود تکیه کند تا به رشد ناشی از صادرات. تنها چیزی که می‌تواند چین را متوقف کند تجزیه چین بصورت نامطبوع و خطرناک است و خطرناکترین دوره برای چین حدود ۱۵ سال دیگر است زیرا موفقیت‌های مناطق صنعتی جدیدش تضمین می‌گردد و شهرنشینان آن مناطق شروع به تقاضای آزادیهای موجود در خارج را می‌نمایند چین در صورتی که خوب اداره نشود دچار سردرگمی، قحطی و جنگ می‌شود و ممکن

سرانجام، دنیا سالمتر خواهد شد. اکثر مردم طولانی‌تر زندگی می‌کنند، بهتر تغذیه می‌شوند و بطور کلی از هر مرحله تاریخ انسانی قبلی بهترند. ملل آگاه جهان می‌دانند که با معاضدت و تعاون می‌توانند موقعیتهای خوب را برای همه بهبود بخشند.

خطرات آینده ظرف ۲۵ سال

یک خطر بارز، فاجعه بزرگ زیست محیطی و منابع طبیعی است. به عنوان مثال، به منظور درک احتمال یک انفجار مخرب آتش فشانیه یا یک زلزله بزرگ، کافیهست که فقط نظری به صد سال گذشته بنمائیم. محل اتفاق مهمتر از ماهیت اتفاق است! دو مکان خاص آسیب پذیرند: توکیو و لوس آنجلس. از نظر منطق، ساختن بزرگترین شهر متراکم و دومین مرکز بزرگ آمریکا بر روی خطوط زلزله بی معنی بود. این خطوط زلزله در مکانهایی قرار گرفته‌اند که به لحاظ جابجایی قشر زمین پیوستگی صخره‌ها در آنجا از بین رفته است.

به چهار دلیل آثار یک زلزله در هر یک از این دو شهر تنها دارای عواقب محلی نیست بلکه بیشتر جنبه فرامحلی دارد:

- ۱- وابستگی مالی کشورها.
- ۲- اثر وقفه ناگهانی تکنولوژی پیچیده بر محیط زیست.
- ۳- فشار زاینده زیست محیطی بر جهان.
- ۴- ایجاد شکافهای عمیق درون اجتماعات.

در حالیکه درباره بلاهای طبیعی تجربه زیادی کسب کرده‌ایم، نمی‌دانیم که آیا اینهمه آسمان خراشهایی که ظرف ۲۰ سال گذشته ساخته شده‌اند تاب تحمل ضربه یک زلزله را دارند یا نه؟ و یا نمی‌دانیم که آیا سیستمهای ارتباطی و کامپیوتری آنها به اندازه کافی قوی هستند که سوابق و اطلاعات رامتلاشی نساژند؟ آیا اثری از سوابقی که بازسازی آنها خیلی مشکل خواهند بود بر جای می‌ماند؟ یک زلزله شدید در توکیو یا لوس آنجلس می‌تواند بر صنعت بیمه جهان فشار زیادی را اعمال

فردگرایی تعادل ایجاد می‌نمایند. به عنوان مثال اگر از همشهریان خواسته شود تا کارت شناسایی قابل کنترل بطور الکترونیکی با خود همراه داشته باشند تا جنایت کاهش یابد، آزادی بعضی افراد محدود شده است، اما چون افراد بیشتری می‌توانند آزادانه در شب در خیابانها قدم بزنند، آزادی دیگران افزایش یافته است.

تشویق همشهریان به رفتار منظم، تلف نکردن وقت دادگاهها به شکایتهای بیخودی، عدم رانندگی خطرناک، مصرف نکردن مواد افیونی و سیگار، در نرفتن از بار مالیات، استفاده نکردن از بیمه‌های اجتماعی که حق آنها نیست و... نه تنها جنبه انسانی و اجتماعی دارد بلکه دارای جنبه‌های قوی اقتصادی است. سطح زندگی نسل آینده در دنیای توسعه یافته بستگی زیادی به رفتار نسل حاضر همراه با مسئولیت اخلاقی و مدنی دارد. اگر کشورها آرزوی غنی‌تر شدن دارند، مردم آنها مجبورند یاد بگیرند تا بهتر رفتار کنند. در دنیای صنعتی پیشرفته، بهره‌وری ادامه خواهد یافت اما این افزایش بهره‌وری کند خواهد بود و منافع آن بطور نامساوی توزیع می‌شود! اکثر منافع بهره‌وری در آن قسم از اقتصاد جذب می‌شود که نفع آن به تمامی مردم نمی‌رسد. بنابراین پیش‌بینی می‌شود که سطح زندگی مردم اروپای غربی، آمریکای شمالی و ژاپن در سال ۲۰۲۰ فقط کمی بیشتر از سال ۱۹۹۰ باشد. اگر نتوانیم پا به پای بهره‌وری تولید، بهره‌وری خدمات و صنعت را بالا ببریم، رونق سطوح زندگی واقعاً مشکل خواهد بود. در این رابطه: بهترین راهنما برای مقابله با فشارهای اجتماعی مراجعه به تاریخ است.

کشور از رونق آسیای شرقی سود می‌برند و آینده خوبی نیز دارند.

رابطه با غرب

چین و ژاپن تا سال ۲۰۲۰ نقش قابل احترامی خواهند داشت و نظم جهانی را شکل خواهند داد. رهبران آسیا در نشریات جهانی راجع به حقوق بشر و محیط زیست اظهار نظر خواهند کرد. ایده‌های آسیایی که فعلاً جلوه‌ای ندارد در آن موقع ممکن است بر غرب اثر گذارد. مسلماً پول آسیایی نیز در آینده بر غرب اثر می‌گذارد.

کارآئی در انواع فعالیت‌های اقتصادی شرط لازم است تا کشوری بتواند موفق باشد و اعمال نفوذ نماید اما کافی نیست. موفقیت پایدار نیاز به نظم، درستی و ثبات اجتماعی دارد، همانطوریکه تجربه آرژانتین نشان می‌دهد حفظ موفقیت با بی نظمی مشکل است. با وجود این، ارزشهای ثبات، نظم و درستی مطلق نیستند. حتی با ثبات‌ترین کشورها گهگاه دچار زلزله سیاسی خواهند شد. به عنوان مثال، شاید کانادا به دو قسمت تقسیم شود. حتی منظم‌ترین کشورها ممکن است بیشترین تصادفات جانی ترافیکی را داشته باشند. آلمان دو برابر بریتانیا تصادف منجر به مرگ در جاده‌هایش دارد. حتی درست‌ترین و نجیب‌ترین کشورها از دزدی و فساد رنج می‌برند. ژاپن بنوبه خود مسائل گانگستری و شیادان سیاسی دارد. ثبات و نظم نباید مانع خلاقیت گردد و خلاقیت بدون نظم احتمالاً نتیجه‌ای جز بدبختی ندارد. جالبترین و موفق‌ترین اجتماعات سعی می‌کنند ثبات و نظم را همراه با خلاقیت داشته باشند بنابراین، اجتماعات کارآ و انسانی بین نظم و

نماید. جدا از ملاحظات مالی، تکنولوژیهای جدید ممکن است بطور غیر منتظره‌ای آسیب‌پذیر باشند: راجع به اثر یک زلزله بزرگ بر ایستگاههای نیروی اتمی هیچ تجربه‌ای نداریم: آنچه مطمئناً می‌توان گفت که زلزله بزرگ بعدی در ژاپن یا کالیفرنیا، اثر اقتصادی بزرگتری نسبت به شوکهای گذشته در جهان خواهد داشت!؟

ارزیابی اثرات دو یا سه مورد که همزمان مشکل آفرینند راحت نیست زیرا مجموعه آنها بیشتر است از جمع تک تک آنها. به عنوان مثال، انفجار آتش فشانی که موجب کاهش مقدار نور در دو فصل تولیدی گردیده، همراه با خرابی محصول کامل دیگر، به اضافه رشد مداوم سریع جمعیت، می‌تواند یک فاجعه باشد.

احتمال بیشتر ترکیب خطرات چهارم و پنجم می‌باشد: در حالیکه یک اجتماع هماهنگ ممکن است از طریق یک فاجعه باهم متحد و منسجم شوند، یک جامعه غیرمنسجم ممکن است با یک فاجعه از هم بپاشد. شورشهای لوس آنجلس در ۱۹۹۲

به آمریکا این هشدار را داد که بین هرج و مرج و نظم مدنی فقط یک خط نازکی وجود دارد. اگر ضربه یک فاجعه طبیعی بر این شهر آشوب زده آمریکا فرود می‌آید و مقامات بطور جدی کار را بدتر می‌کردند آنوقت انفجار اجتماعی رخ می‌داد و چهره شهر لوس آنجلس برای همیشه عوض می‌شد.

واقعیت تولید انبوه نیروی هسته‌ای، دنیا را از حیث ایمنی از حوادث و امکان عملیات جنگ هسته‌ای مکان خطرناکی ساخته است.

تاکنون خطرناکترین واقعه، حادثه چرنوبیل (Chernobyl) بوده است. حادثه‌ای که علاوه بر اثر آن بر سلامتی حدود ده میلیون نفر، به روابط سیاسی بین روسیه و اوکراین، با نتایجی که هنوز مشهود نیست، لطمه زده است. با وجود بیش از چهارصد نیروگاه هسته‌ای و تأسیسات زیاد هسته‌ای دیگر در سراسر جهان، پیش بینی می‌شود که طی نسل آینده باید منتظر حوادث بیشتری باشیم، که بعضی از آنها ممکن

است از حادثه چرنوبیل جدی‌تر باشند. زمینه بارز نگرانی ایمنی وجود سایر راکتورها در شوروی سابق است که با طراحی مشابه ساخته شده‌اند و تعدادی از همین کارخانه‌های هسته‌ای شوروی نیز روی خطوط زلزله ساخته شده‌اند. نگرانیهای شدیدتر، امکان ترکیب یک حادثه هسته‌ای با چند چیز دیگر است: مثلاً فاجعه طبیعی، یا یک حمله تروریستی. آنچه که هر کسی باید درک کند اینست که فاجعه‌های هسته‌ای دیگری اتفاق خواهند افتاد اما با چه شدت و کی؟

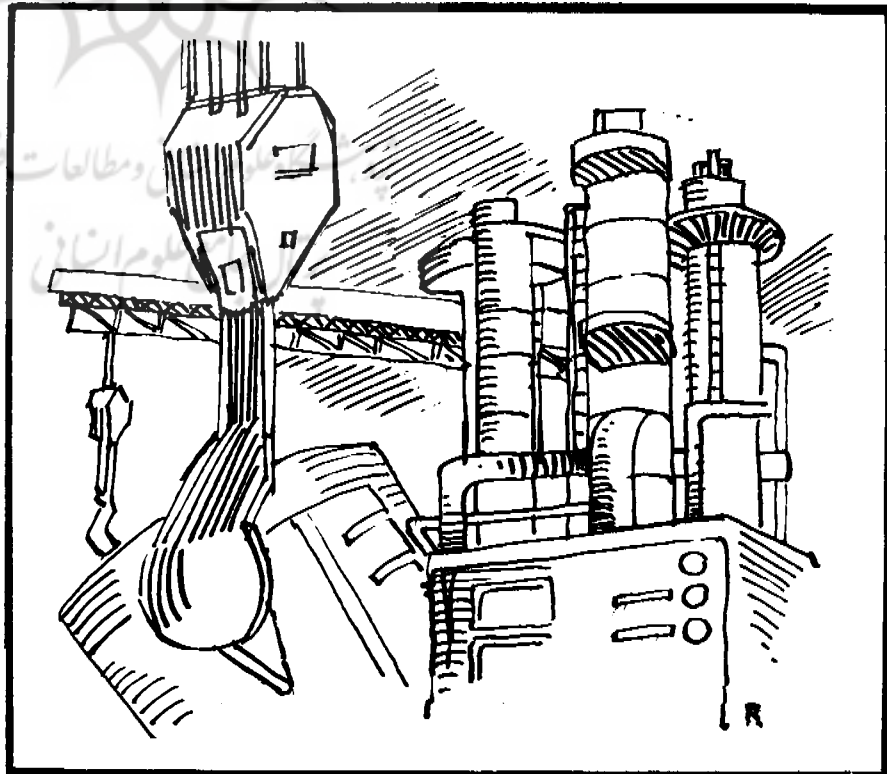
نوع کاملاً مختلف تهدید دیگر، ناشی از عدم هماهنگی نژادی و قبیله‌ای و اقلیتهای مذهبی است.

تنش در اروپای غربی و شرقی منجر به مهاجرت‌های مرزی خواهد شد. فشار برای مهاجرت بیشتر به ویژه از آفریقای شمالی افزایش خواهد یافت. اروپا مسن‌ترین و تقریباً ثروتمندترین جمعیت جهان را دارد. آفریقا جوانترین و فقیرترین جمعیت دنیا را دارد. به ناچار تمام اروپا کنترل‌های مهاجرتی را تشدید خواهد کرد.

این احتمال وجود دارد که تمام مردمی که در اروپا زندگی می‌کنند در صورتیکه سفیدپوست نباشند از اروپا اخراج شوند. کار عمیقاً زشتی است اما غیرممکن نیست. شاید اصلاح‌نژاد یوگسلاوی قبلی به سایر نقاط اروپا سرایت کند.

در آمریکا، تنش‌های بین سیاه و سفید همراه با تنش‌های بین مهاجرین و اقلیتهای تشدید خواهد شد. انتقال صلح‌آمیز از یک کشور آمریکائی که حاکمان آن اروپائیان سفیدپوست می‌باشند و با فرهنگ خود آنها اداره می‌نمایند به یک کشور آمریکائی که واقعاً چندنژادی است، و کاملاً از اروپا متفاوت است، بزرگترین چالش آمریکا است که باید در نسل آینده با آن مواجه شود.

تهدید دیگر ناشی از ویروس کشنده

«ایدز» است. اکنون منطقی است فرض کنیم که پیشرفت قابل ملاحظه‌ای علیه ایدز در شکل فعلی خواهد شد، اما هیچ تضمینی وجود ندارد که شکل خود را بکرات عوض نکند و به گونه ویران کننده‌تری باز نگردد. ظهور مجدد سل و بیماریهای مشابه آن در غرب باعث می‌شود که بیشتر مواظب باشیم.

در انتظار دنیای بهتر

انتظار می‌رود که اکثر کشورها از دوره‌های گوناگون تاریخی گذشته خود خیلی بهتر اداره شوند. پیشرفتهای واقعی در روسیه، چین، آمریکای لاتین و قسمتهایی از آسیا بوجود خواهد آمد. اما در کیفیت حکومت اکثر کشورهای غربی، تغییر قابل ملاحظه‌ای رخ نخواهد داد. دولت‌های مهم جهان طی ۲۵ سال آینده مرتکب اشتباه‌های بزرگ کمتری نسبت به ۲۵ سال گذشته خواهند شد. اکثر کشورها نه تنها بهتر اداره می‌شوند بلکه دارای دانش بیشتری خواهند بود.

دنیای تکنولوژی و ارتباطات بهتری از قبل خواهد داشت. ظرف چند لحظه اخبار مربوط به یک داروی جدید، سیاست‌های دولتی جدید، و اخبار هر موفقیتی در سراسر دنیا پخش می‌شود. تکنولوژی در حال پیشرفت است: هر سال، حتی هر ساعت، این پیشرفتهای در یک گوشه دنیا صورت می‌گیرد که در نهایت زندگی مردم را از نظر مادی بهتر می‌کند. کاربرد تکنولوژی ممکن است برای این نباشد که مردم جهان توسعه یافته در اتومبیل‌های بزرگتر رانندگی کنند، بلکه ممکن است برای تشویق آنها در استفاده از اتومبیل‌های کوچکتر باشد، و یا به جای رانندگی از مخابرات استفاده کنند، و سفر نکنند. این کار موجب خواهد شد محیط زیست بهتری داشته باشیم. با ارتباطات پیشرفته، اطلاعات و ایده‌ها سریعتر از قبل وارد

صحنه بازار می‌شوند. ارتباطات نه تنها انتقال دانش را درباره اکتشافات جدید یا محصولات جدید ممکن می‌سازد، بلکه دانش مربوط به رفتار انسانی را نیز منتقل می‌تواند. این امر در مورد دولتها به عنوان یک قانون انضباطی مهمی می‌تواند تلقی گردد. اگر دولتها آگاه باشند که نمی‌توانند اعمال خود را از دید مجتمع جهانی پنهان کنند، این را باید بدانند که برای هر نقض حقوق باید بهائی بپردازند.

سرانجام، دنیا سالمتر خواهد شد. اکثر مردم طولانی‌تر زندگی می‌کنند، بهتر تغذیه می‌شوند و بطور کلی از هر مرحله تاریخ انسانی قبلی بهترند. ملل آگاه جهان می‌دانند که بامعاضدت و تعاون می‌توانند

بقیه از صفحه ۴۳

تعاونی‌های کار می‌باشند. این تعاونی‌ها نمونه‌هایی از خوداشتغالی مردم بصورت مولد می‌باشند.

این مثال‌ها فقط انواع و رده‌هایی از تعاونی‌های کار را نشان می‌دهد. منافع تعاونی‌های کار که سریعاً رو به رشد است

موقعیتهای خوب را برای همه بهبود بخشند.

هنوز مسائلی حل نشده از قبیل جنایت، مواد مخدر، از هم پاشیدگی خانوادگی، فقر، و در بعضی نقاط دنیا، گرسنگی، خطر و ناامیدی وجود دارد که موجب سرافکندگی است. اگر توجهی به دفع یا کاهش این مسائل بشود، دلیلی وجود ندارد که دنیا در ۲۰۲۰ مکان بهتری نشود.

HAMISH MCRAE.

THE WORLD IN 2020

POWER, Culture and

Prosperity - Harvard

Business School Press,

Boston, Massachusetts.

هم روی نیاز مشاغل بطور عمده اثر داشته و هم در منافع فزاینده تحصیلات بهتر و هم روی مردم هوشمند سیاسی برای آنکه روی مشاغل خود کنترل بیشتری داشته باشند.

برای کسب اطلاعات بیشتر به جداول، نمودارها و ضمائم پیوست نگاه کنید.

۱- این عنوان ترجمه عبارت "PRODUCER CO OPERATIVES" می‌باشد. در فارسی استعمال عبارت "تعاونی‌های تولیدکنندگان" معنی دارتر است. مترجم.

۲- MAPLE PRODUCTS

۳- براساس تقسیمات کشوری کانادا، این کشور از ده ایالت و دو قلمرو تشکیل گردیده و بصورت غیرمتمرکز (فدرال) اداره می‌شود. مترجم

۷- ۱۵۰ نفر کارمند و کارگر صحیح بنظر نمی‌رسد. مترجم

۸- این عبارت ترجمه "WORKERS' CO OPERATIVES" می‌باشد. اینگونه تعاونی‌ها که در قانون

شرکت‌های تعاونی مصوب سال ۱۳۵۰ بعنوان تعاونی‌های کار ذکر شده‌است، به منظور تولید کالا یا انجام خدمات با عضویت افرادی که نیروی کار خود را در اختیار شرکت می‌گذارند تشکیل می‌شود. عنوان مناسب دیگر برای این نوع تعاونی عبارت "تعاونی‌های خود اشتغالی" می‌باشد. مترجم.

۴- این مجموعه شامل ۱۵ جدول، ۶ نمودار و ۹ ضمیمه است. در این ترجمه فقط جداول، ضمیمه‌ها که مربوط به متن است تحت عنوان پیوست آورده شده است.

۵- در قانون شرکت‌های تعاونی مصوب ۱۳۵۰ بجای این عبارت "تعاونی‌های مصرف‌کنندگان" به کار رفته است.

6. Direct Charge